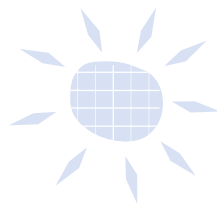

**KLÁRA MAJCÍKOVÁ
RENATA VOTAVOVÁ**

**Cesta učitele k úspěšné práci
s heterogenní třídou**

REFLEKTIVNÍ DENÍK

Modul I

Vytváření pozitivního třídního klimatu

Obsah

Úvodem	5
Pro koho je určen reflektivní deník a jaká je jeho funkce	6
Z čeho se skládá reflektivní deník	7
Představení tematických modulů reflektivního deníku	8
Modul I: Vytváření pozitivního třídního klimatu	9
Kde vidím své priority	10
Zásada: Dodržujeme rutinu a rituály navozující žákům pocit „my“	11
Zásada: Upravujeme pracovní prostředí tak, aby umožňovalo otevřené vyučování	33
Zásada: Podporujeme žádané chování žáků	54
Ohlédnutí za modulem I: Vytváření pozitivního třídního klimatu	75
Závěrem	76
Seznam použité literatury	77

Úvodem

Do rukou se vám dostává **reflexivní deník**, určený jako nástroj podpory pro **práci v heterogenních (pestrých) třídách**. S neustále vzrůstající heterogenitou je více než kdy jindy důležité, aby obsah výuky umožnil všem žákům **zažívat** ve škole **vzdělávací úspěch**.

Pro učitele ale může být organizace i průběh takové výuky neustálou **profesní i osobní výzvou**. Ukazuje se, že důležitým aspektem posunu v efektivitě výuky v heterogenní třídě je **důvěra učitele ve vlastní schopnosti**. Nikdo není způsobilý tak jako vy sám/sama zhodnotit své přednosti, obavy nebo limity, které ve své praxi pocítujete, a pracovat s nimi.

Reflexivní deník, který jste právě otevřeli, může napomoci k **uvědomění si a rozvoji vlastních silných i slabých stránek**. Je jedním z vhodných nástrojů zhodnocení svých schopností při práci s heterogenní třídou a pomocníkem pro určení dalšího směřování vašeho **profesního rozvoje**.

Reflexivní deník navazuje na publikaci **Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou**, vydanou Národním pedagogickým institutem ČR, která se tomuto tématu věnuje.

Na publikaci i její části v podobě elektronického seriálu na **www.zapojme.vsechny.cz** odkazují na vybraných místech **QR kódy**.

Pro koho je určen reflektivní deník a jaká je jeho funkce?

Reflektivní deník pro práci s heterogenní třídou je určen **primárně pro učitele základních škol, a to od začínajících učitelů až po učitele experty**. Lze ho využívat:

- **Individuálně.** Učitel s deníkem pracuje tak, že mu tento nástroj umožňuje plánovat si dílčí kroky, které vycházejí z potřeb jeho žáků v heterogenní třídě.
- **Ve skupině učitelů.** Sdílení vlastních pokroků a výzev s ostatními kolegy může učitelům přinést konstruktivní zpětnou vazbu a posunout je v jejich profesních kompetencích.
- **V případě začínajících učitelů** je reflektivní deník vhodným podkladem **pro spolupráci s uvažujícím učitelem**.
- **V rozvojových hovorech s vedením školy** lze deník využívat jako podklad pro hospitace mezi učiteli navzájem nebo hospitace vedení školy s následným rozbohem.
- **Jako nástroj pro mentoring či supervizi** je deník v tomto ohledu jistou autovizí, která posléze může posloužit i jako podklad pro supervizi.

Z čeho se skládá reflektivní deník?

Reflektivní deník se skládá **ze tří modulů popisujících etapy na učitelově cestě** k úspěšné práci s heterogenní třídou. Jedná se o **modul I** Vytváření pozitivního třídního klimatu, **modul II** Realizace výuky srozumitelné pro všechny žáky a **modul III** Umožnění různého tempa a obtížnosti výuky.

V každé etapě/modulu jsou představeny **vybrané zásady** práce s heterogenní třídou a je předložen **sebe-hodnoticí nástroj** monitorující učiteli jejich naplnění. Dostatečný prostor je poskytován pro odpovědi na reflektivní otázky, které vyučujícím napomáhají s plánováním postupu naplňování jednotlivých zásad. Na konci každé etapy nabízíme prostor pro závěrečné ohlédnutí za vaší prací na souvisejících zásadách.

Struktura obsahu jednotlivých zásad je následující:

- V **úvodní části** se můžete ještě před zahájením práce zamyslet nad vlastní školní praxí a formulovat si, kam se chcete v dané zásadě posunout.
- V **check-listu** si můžete zaznačit své výchozí a závěrečné zkušenosti či dovednosti v jednotlivých krocích, které vedou k naplnění zásady.
- V rozpracovaných krocích check-listu jsou předkládány **otázky k vlastní reflexi** spolu s konkrétními tipy pro posílení daného kroku.
- Konec každé zásady poskytuje **prostor k závěrečnému ohlédnutí** za prací, kterou jste v jednotlivých zásadách odvedli. **Úspěšnost** vašeho postupu je možné průběžně hodnotit na konci vybraných stránek deníku na **sebehodnoticím škále**.

Představení tematických modulů reflektivního deníku

V reflektivním deníku jsou obsaženy **zásady učitele pro úspěšnou práci s heterogenní třídou**. Doporučení pro naplnění jednotlivých zásad jsou detailně rozpracována v publikaci **Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou** a lze je pro práci s pestrou třídou úspěšně využít. Reflektivní deník vychází z obsahu metodiky s cílem poskytnout učiteli více prostoru pro **smysluplnější plánování profesního rozvoje** v tématu.

Pro účely reflektivního deníku nejsou **zásady** označeny čísly symbolizujícími jejich pořadí v Desateru úspěšné práce s heterogenní třídou, ale jsou **rozděleny metaforicky do tří etap učitelovy cesty**:

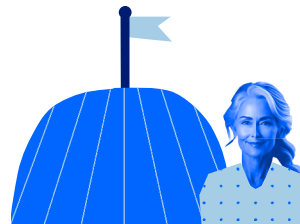
Modul I

Vytváření
pozitivního
třídního
klimatu

Modul II

Realizace
výuky srozumitelné
pro všechny
žáky

Modul III

Umožnění
různého tempa
a obtížnosti
výuky

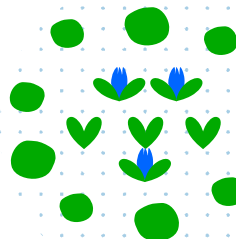
Modul I

Vytváření pozitivního třídního klimatu

První etapu cesty učitele k úspěšné práci s heterogenní třídou naplňuje téma **vytváření pozitivního třídního klimatu**. V rámci modulu I se budeme věnovat **třem zásadám** představeným v obrázku níže.

Dodržujeme
rutinu a rituály
navozující
žákům pocit „my“

Upravujeme
pracovní prostředí
tak, aby umožňovalo
otevřené vyučování

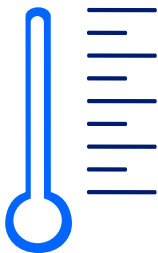
Podporujeme
žádoucí chování
žáků

Kde vidím své PRIORITY?

Doporučujeme věnovat se v **určeném období vždy pouze jedné** zásadě. Pro pomoc při rozhodování, se kterou zásadou začít v rámci modulu I, můžete využít pomůcku níže. Na znázornění zásad třemi teploměry si vyznačte, **nakolik se v daných tématech cítíte kompetentní a jistí**. Poté můžete začít tou zásadou, ve které vnímáte **nejmenší jistotu**, či tou, ve které máte **nejméně zkušeností**.

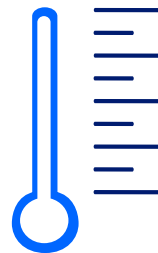
**Dodržujeme
rutinu a rituály
navozující
žákům pocit „my“**

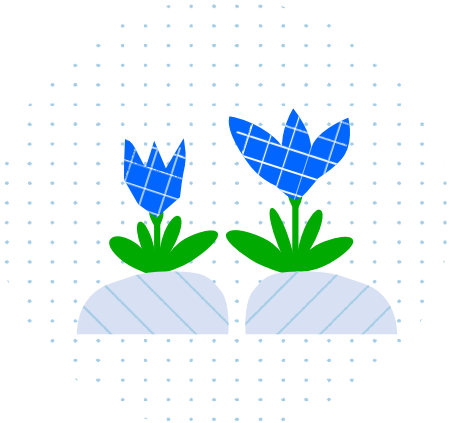

**Upravujeme
pracovní
prostředí**

**Podporujeme
žádoucí chování
žáků**

ZÁSADA

Dodržujme
rutinu a rituály navozující
žákům pocit „my“

NEŽ se pustím do práce v zásadě

Jaká témata jsou pro mě v rámci dané zásady klíčová?

DATUM:

V čem vnímám své **silné stránky** při práci s rutinami a rituály?

Co **vyzkouším** v nejbližší době?

V čem vnímám své **slabé stránky** při práci s rutinami a rituály?

Napište konkrétní **činnosti**, na které se chcete nyní soustředit v souladu s naplněním zásady:

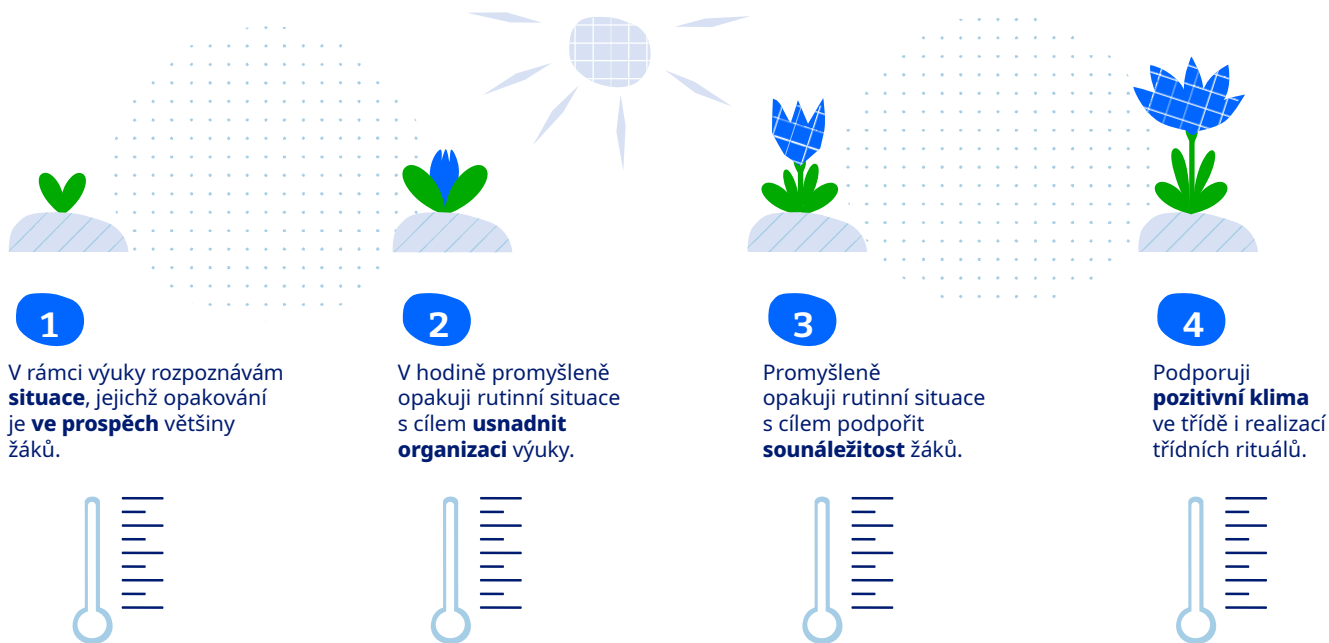
Za jaký časový horizont budu vyhodnocovat **své snahy** (zvolte si dvě období zhodnocení – první ohlédnutí, druhé ohlédnutí)?

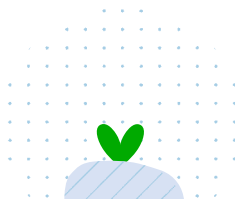
Zapište si **postřehy a otázky**, které vás napadají při realizaci, a proberte je s kolegy:

CHECK-LIST k zásadě

Nakolik si věřím v krocích?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Dodržujeme rutinu a rituály navozujících žákům pocit „my“**. Ve spodní části obrázku se můžete hodnotit, **nakolik si již nyní v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium.

A nyní KROK za krokem... 1

V rámci výuky rozpoznávám situace, jejichž opakování je ve prospěch většiny žáků.

DATUM:

Jakých konkrétních situací si všímám a jaký v nich vidím prospěch pro žáky?

Všiml/a jsem si situací, které se **opakují**, ale nevnímám je jako prospěšné. Zapište si je:

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Dodržujeme rutinu a rituály navozující žákům pocit „my“

Modul I

13–14

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

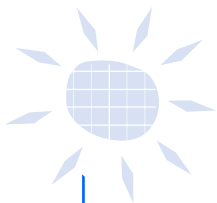
Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?
Zapište si konkrétní situace a konkrétní žáky:

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 1

Zapište si, **jak uvádíte** své hodiny a **jakou reakci** dostáváte zpět od žáků:

Zamyslete se, v **jakých situacích** a za **jakých podmínek** se žákům daří soustředit na práci v hodině.
Pátrejte, zda tomu nenapomáhají rutinní situace.

Zapište si, v **jakých situacích** si na žácích všímáte ohleduplného chování k sobě navzájem.
Lze vysledovat vliv rutinních situací?

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

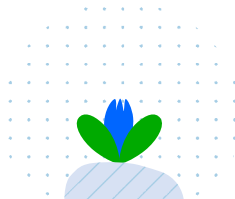

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete.
Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Jakou mají mé snahy **odezvu u žáků?**
Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 2

V hodině promyšleně opakuji rutinní situace s cílem usnadnit organizaci výuky.

DATUM:

Jakých konkrétních situací si všímám a **jaké usnadnění organizace** v nich vnímám?

Všiml/a jsem si situací, které se opakují, ale **nevnímám je jako usnadňující** pro organizaci výuky.
Zapište si, o jaké situace jde a kdy k nim dochází:

Jaké budou mé **další konkrétní snahy** v rámci daného kroku? **Kolik** potřebuji času?
Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

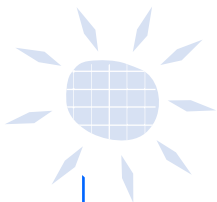
Jakou mají mé snahy **odezvu** u žáků?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

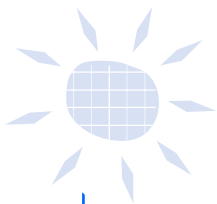

TIPY, jak posílit krok 2

Zapište si **konkrétní způsoby** zadávání **samostatné práce** (např. hlasem, vizualizací, zasedacím pořádkem žáků).

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

Zapište si **konkrétní způsoby**, jak máte nastaven **způsob říkání žáků o pomoc** (např. semafor, jakou má podobu).

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

Zapište si **konkrétní způsoby**, jak máte nastavena **pravidla pro odevzdávání samostatné práce žáků** (např. určené místo, kam žáci práci odevzdávají).

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

DRUHÉ ohlédnutí za krokem **2**

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

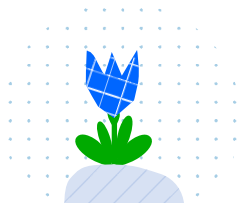

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Dodržujeme rutinu a rituály navozující žákům pocit „my“

Modul I

21-22

A nyní KROK za krokem... 3

Promyšleně opakují rutinní situace s cílem podpořit sounáležitost žáků.

DATUM:

Jakých konkrétních situací si všímám **v oblasti sounáležitosti žáků?**

Všiml/a jsem si situací, které se opakují v interakci žáků, **ale nevnímám je jako podporující sounáležitost.**
Zapište si, o jaké situace jde a kdy k nim dochází:

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi daří tento krok realizovat? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

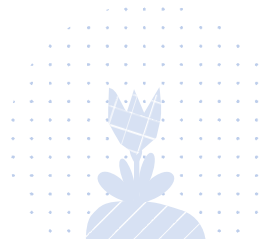

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy **odezvu** u žáků?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Dodržujeme rutinu a rituály navozující žákům pocit „my“

Modul I

23–24

TIPY, jak posílit krok 3

Zapište si konkrétní způsoby, jak máte nastaven **rutinní úvod do hodiny** (např. společný pozdrav, úvod do hodiny: bingo, pětiminutovky, sdílení emocí, naladění na téma hodiny, sdílení zážitků, společná píseň):

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

Zapište si konkrétní způsoby, jak máte nastaven **závěr hodiny/dne** (např. reflexe: kartičky, propustky, vrstevnické hodnocení, sdílení, relaxace):

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

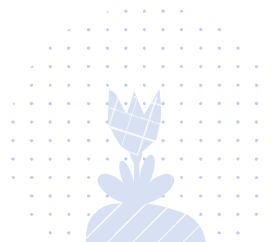
DRUHÉ ohlédnutí za krokem **3**

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

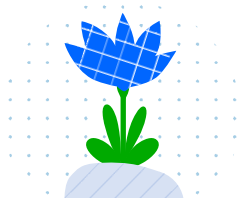

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Dodržujme rutinu a rituály navozující žákům pocit „my“

Modul I

25–26

A nyní KROK za krokem... 4

Podporuji pozitivní klima ve třídě realizací třídních rituálů.

DATUM:

Jakých konkrétních situací si všímám **v realizaci třídních rituálů?**

Všiml/a jsem si, že třídní rituály, o které se pokouším, **nemají u žáků odezvu: o co se jedná a proč** tomu tak podle vás je?

Jaké budou mé další **konkrétní snahy** v rámci daného kroku? **Kolik** potřebuji času?

Datum prvního ohlédnutí si запиšte na další stranu.

Na kolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

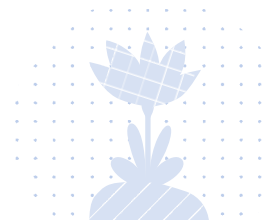

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy **odezvu** u žáků?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Dodržujeme rutinu a rituály navozující žákům pocit „my“

Modul I

27–28

TIPY, jak posílit krok 4

Zapište si konkrétní **příležitosti**, které chcete podpořit **třídním rituálem** (např. narozeniny, výlety, pravidelné čtení, sdílení emocí, zážitků, společné stolování, trávení přestávek).

Zapište si konkrétní způsoby, jak dané příležitosti můžete převrátit v **rituál prospěšný pro klima třídy**:

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

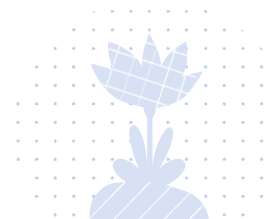
DRUHÉ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

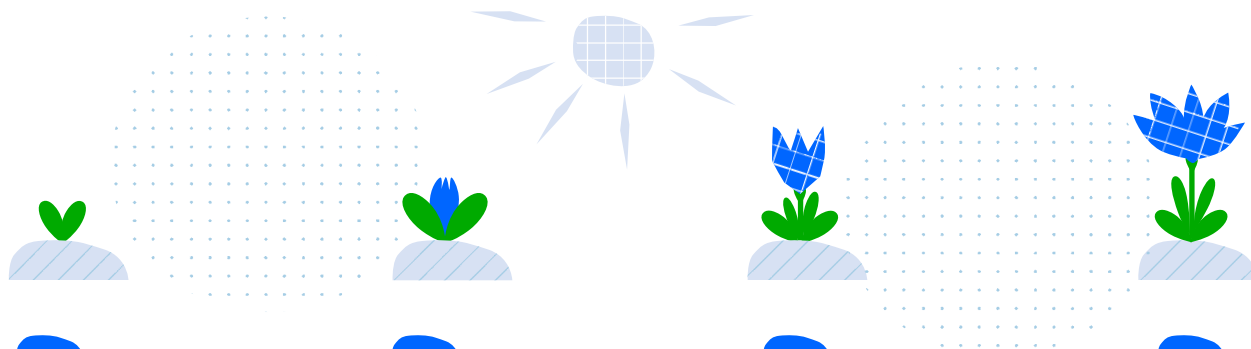
Zásada: Dodržujeme rutinu a rituály navozující žákům pocit „my“

Modul I

29–30

ZÁVĚREČNÉ OHLÉDNUTÍ aneb jak se mi dařilo?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Dodržujeme rutinu a rituály navozující žákům pocit „my“**. Ve spodní části obrázku se můžete nyní ohodnotit, **nakolik si již nyní v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium. Výsledek můžete **porovnat** se svým vstupním sebehodnocením a uvidíte **pokrok**, kterého jste v jednotlivých krocích dosáhli.

1

V rámci výuky rozpoznávám **situace**, jejichž opakování je **ve prospěch** většiny žáků.

2

V hodině promyšleně opakuji rutinní situace s cílem **usnadnit organizaci** výuky.

3

Promyšleně opakuji rutinní situace s cílem podpořit **sounáležitost** žáků.

4

Podporuji **pozitivní klima** ve třídě i realizací třídních rituálů.

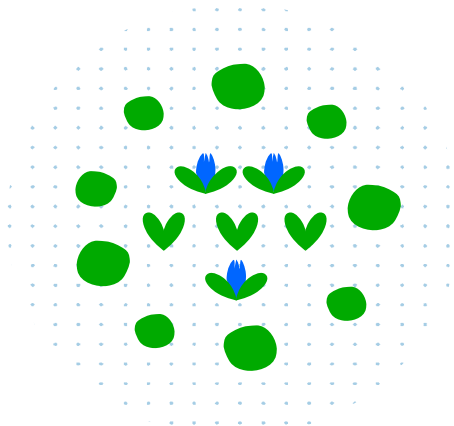
NEZAPOMEŇTE se ocenit

Nezapomeňte se ocenit za to, když se vám podaří splnit dílčí krok, který jste si v oblasti rutin a rituálů ve třídě naplánoval/a. Vepište si do obrázku, jakým způsobem se odměníte.

Prostor pro poznámky, vyjádření vlastních myšlenek, nápadů a postřehů k průběhu práce na zásadě: Dodržujeme rutinu a rituály navozující žákům pocit „my“

Závěrečný tip: Zaměřte se vždy na jednu rutinní situaci, kterou budete se žáky vědomě nacvičovat. Definujte si žádoucí stav, kterého chcete danou rutinní situací u žáků docílit.

ZÁSADA

Upravujme
pracovní prostředí tak,
aby umožňovalo otevřené
vyučování

NEŽ se pustím do práce v zásadě

Jaká témata jsou pro mě v rámci dané zásady klíčová?

DATUM:

V čem vnímám své **silné stránky** při při úpravě pracovního prostředí?

Co **vyzkouším** v nejbližší době?

V čem vnímám své **slabé stránky** při při úpravě pracovního prostředí?

Napište konkrétní **činnosti**, na které se chcete nyní soustředit v souladu s naplněním zásady:

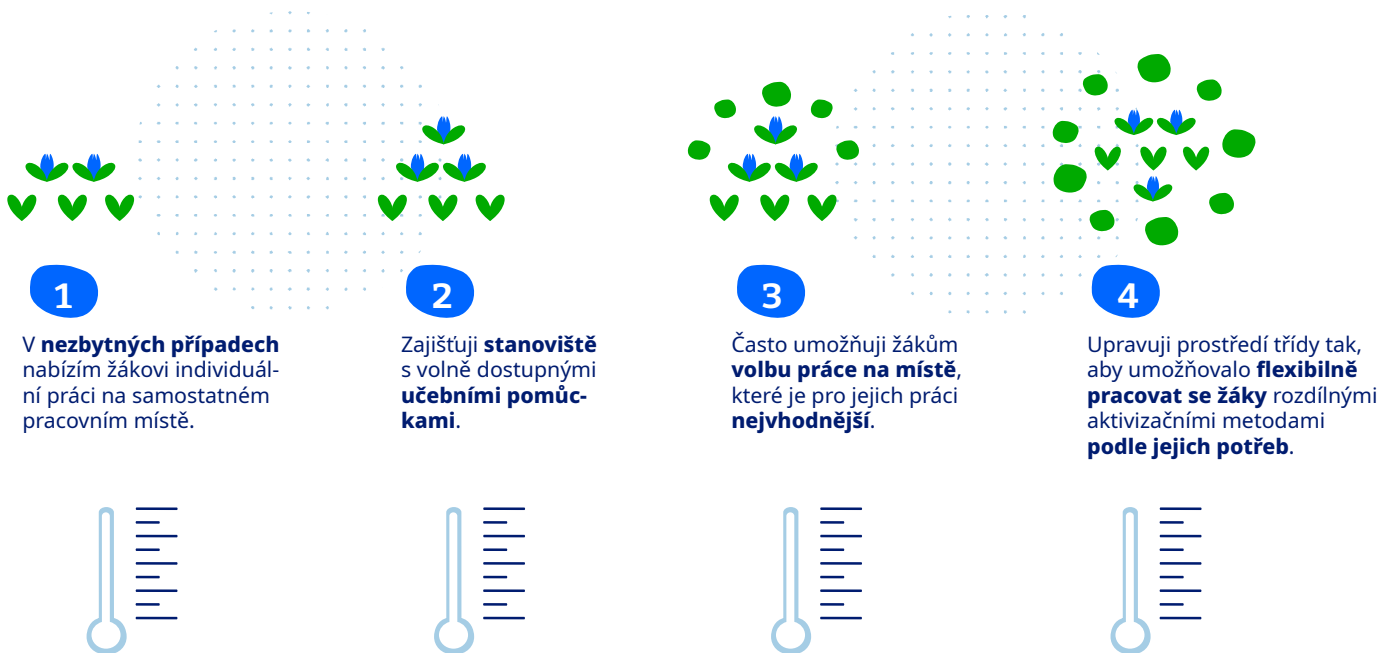
Za jaký časový horizont budu vyhodnocovat **své snahy** (zvolte si dvě období zhodnocení – první ohlédnutí, druhé ohlédnutí)?

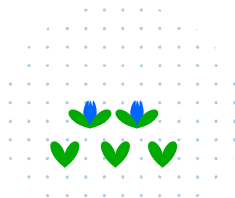
Zapište si **postřehy a otázky**, které vás napadají při realizaci, a proberte je s kolegy:

CHECK-LIST k zásadě

Nakolik si věřím v krocích?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Upravujme pracovní prostředí tak, aby umožňovalo otevřené vyučování**. Ve spodní části obrázku se můžete ohodnotit, **nakolik si v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium.

A nyní KROK za krokem... 1

V nezbytných případech nabízím žákovi individuální práci na samostatném pracovním místě.

DATUM:

V jakých konkrétních situacích nabízím žákům práci na individuálním pracovním místě?

Všiml/a jsem si situací, kdy žáci potřebují pracovat na individuálním pracovním místě, ale nedaří se mi takové prostředí zajistit. Zapište si je a zamyslete se, proč se to zatím nedaří:

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Upravujeme pracovní prostředí tak, aby umožňovalo otevřené vyučování

Modul I

35–36

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

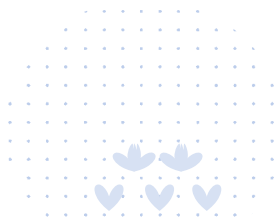

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

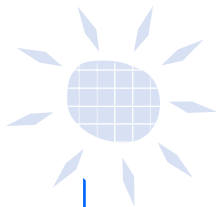
Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 1

Zapište si, **jak vypadá individuální pracovní místo**, které žákům nabízíte (např. samostatná lavice, hluchátka, místo oddělené kartonovou krabicí).

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

Zapište si **pravidla**, která máte nastavena **pro práci na individuálním pracovním místě**:

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

Zapište si, **jakým způsobem** žáky vysíláte na **individuální pracovní místo**. Jak je to žáky vnímáno?

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

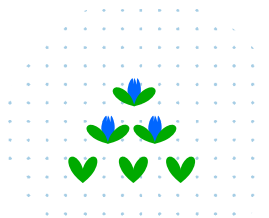

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které **vyzkoušené aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 2

Zajišťuji stanoviště s volně dostupnými učebními pomůckami.

DATUM:

Na jakých místech a v jaké formě nechávám žákům k dispozici volně dostupné učební pomůcky?

Všiml/a jsem si situací, že žáci nemají **vhodné pomůcky**, i když je mají k dispozici.
Zapište si, o **jaké** situace jde a **kdy** k nim dochází:

Jaké budou mé **další konkrétní snahy** v rámci daného kroku? **Kolik** potřebuji času?
Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Upravujeme pracovní prostředí tak, aby umožňovalo otevřené vyučování

Modul I

39–40

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

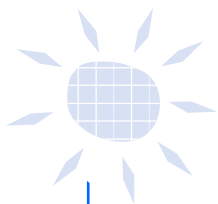
Jakou mají mé snahy **odezvu** u žáků?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 2

Zapište si konkrétní **způsoby**, jakými máte nastavené **poskytování potřebných pomůcek** pro žáky.

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

Zapište si konkrétní **učební pomůcky**, které žákům dáváte během výuky **k dispozici**:

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

Zapište si, **jakým způsobem žákům** sdělujete, které **učební pomůcky** budou pro samostatnou či skupinovou činnost **potřebovat**:

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

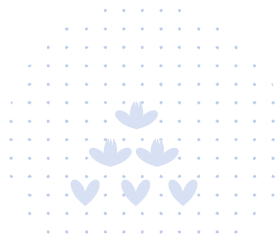
DRUHÉ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

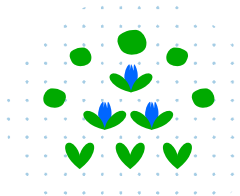

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, **které** vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 3

Často umožňuji žákům volbu práce na místě, které je pro jejich práci nejvhodnější.

DATUM:

V jakých konkrétních situacích žáci potřebují **měnit své místo** pro soustředěnou práci?

Všiml/a jsem si situací, kdy žákům nevyhovuje **sedět v lavicích**, ale nedaří se mi najít jiný způsob jejich usazení. Zapište si, o **jaké** situace jde a **kdy** k nim dochází:

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Upravujeme pracovní prostředí tak, aby umožňovalo otevřené vyučování

Modul I

43–44

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy **odezvu** u žáků?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok **3**

Zapište si veškeré možné **pracovní pozice žáků**, které jsou pro vás realizovatelné a se kterými **souzníte**:

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

Zapište si, **jak** probíhá výuka, **kdy** žáci pracují každý **v jiné pozici a na různých místech** ve třídě. Jak se cítíte vy? Je taková výuka pro žáky produktivní?

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

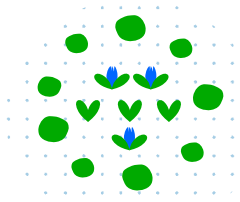

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 4

Upravuji prostředí třídy tak, aby umožňovalo se žáky flexibilně pracovat rozdílnými aktivizačními metodami podle jejich potřeb.

DATUM:

Jakých konkrétních situací si všímám při úpravě **rozmístění lavic ve třídě**?

Všiml/a jsem si, že úprava rozmístění lavic není vždy **produktivní**.
Zapište si, o jaký druh uspořádání lavic jde a čeho konkrétně si všímáte:

Jaké budou mé další **konkrétní snahy** v rámci daného kroku? **Kolik** potřebuji času?
Datum prvního ohlednutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Upravujeme pracovní prostředí tak, aby umožňovalo otevřené vyučování

Modul I

47–48

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

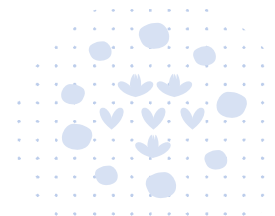

Zapište si, **jaké** konkrétní kroky **realizujete**:

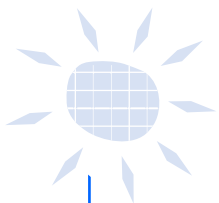
Jakou mají mé snahy **odezvu** u žáků?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 4

Zapište si **metody výuky**, které ve třídě využíváte, a k nim přiřadte, v jakém **uspořádání lavic** danou metodu **realizujete**:

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

Zapište si, **co** vám jednotlivá uspořádání lavic ve třídě **umožňují** a zda v nich vnímáte nějaké **výzvy**:

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

Využijte **pomůcku** z publikace Desatera k zásadě 3, ve které naleznete jednoduchý **přehled výhod a výzev** základních možností **uspořádání lavic**.

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

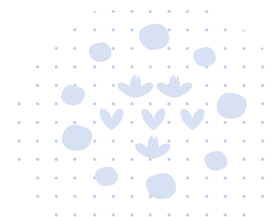
DRUHÉ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

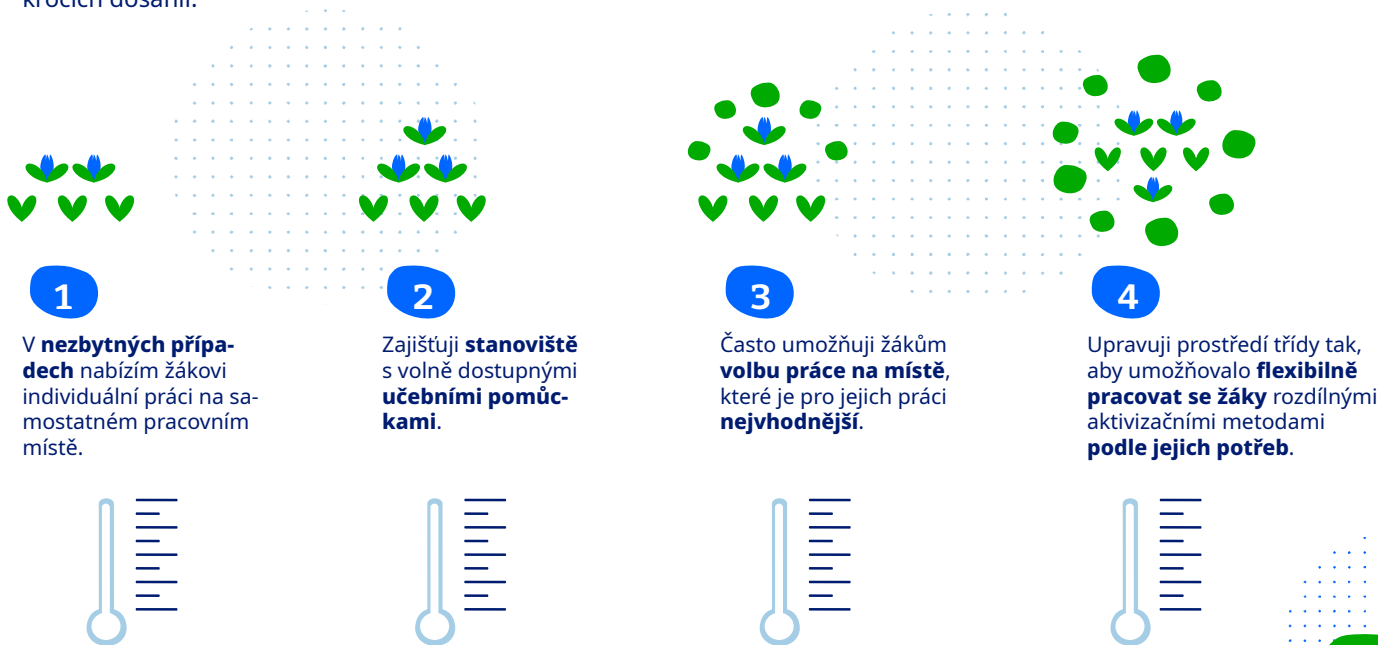
Zapište si, **které** vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

ZÁVĚREČNÉ OHLÉDNUTÍ aneb jak se mi dařilo?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Upravujme pracovní prostředí tak, aby umožňovalo otevřené vyučování**. Ve spodní části obrázku se můžete nyní ohodnotit, **nakolik si již v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium. Výsledek můžete **porovnat** se svým vstupním sebehodnocením a uvidíte **pokrok**, kterého jste v jednotlivých krocích dosáhli.

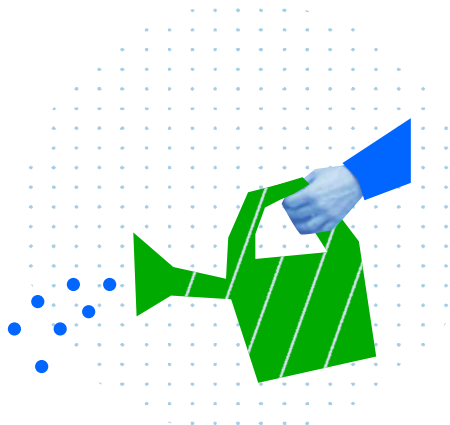
NEZAPOMEŇTE se ocenit

Nezapomeňte se ocenit za to, když se vám podaří splnit dílčí krok, který jste si v oblasti úpravy pracovního prostředí naplánoval/a. Vepište si do obrázku, jakým způsobem se odměníte.

Prostor pro poznámky, vyjádření vlastních myšlenek, nápadů a postřehů k průběhu práce na zásadě: Upravujeme pracovní prostředí

Závěrečný tip: Před jakoukoli změnou v rozmístění lavic si odpovězte na otázku: Čeho chci daným způsobem rozmístění lavic dosáhnout? Je skutečně dané rozmístění lavic to nejvhodnější pro metodu výuky, kterou budeme v hodině realizovat?

ZÁSADA

Podporujme
žádoucí chování žáků

NEŽ se pustím do práce v zásadě

Jaká témata jsou pro mě v rámci dané zásady klíčová?

DATUM:

V čem jsou mé **silné stránky** při podporování žádoucího chování žáků?

Co **vyzkouším** v nejbližší době?

V čem jsou mé **slabé stránky** při podporování žádoucího chování žáků?

Napište konkrétní **činnosti**, na které se chcete nyní soustředit v souladu s naplněním zásady:

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si запиšte na další stranu.

CHECK-LIST k zásadě

Nakolik si věřím v krocích?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Podporujeme žádoucí chování žáků**. Ve spodní části obrázku se můžete ohodnotit, nakolik si nyní v daném kroku ve své praxi věříte, **nakolik se vám v daném kroku daří**, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium.

1

Mám společně se žáky nastavená **srozumitelná, dodržovatelná a vymahatelná pravidla** chování.

2

Pravidelně (preventivně) pracuji s nastavenými pravidly chování, aby si je žáci **zvnitřnili**.

3

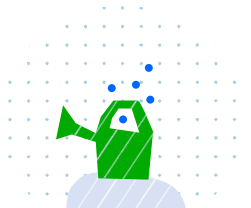
Mám **transparentně nastavený scénář** pro případ, že pravidla nebudou žáky dodržována.

4

Mám nastavenou **hierarchii následků** při opakovaném porušování pravidel chování žáky.

A nyní KROK za krokem... 1

Mám společně se žáky nastavená srozumitelná,
dodržovatelná a vymahatelná pravidla chování.

DATUM:

Všiml/a jsem si těchto situací, kdy žáci **(spolu)pracují efektivně** bez stanovených pravidel chování.
Poznamenejte si, co je k tomu vede:

Všímám si těchto konkrétních **projevů chování** u žáků, které vnímám jako důležitá pro ošetření **společnými pravidly**:

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

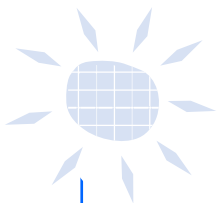

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Podporujeme žádoucí chování žáků

Modul I

57–58

TIPY, jak posílit krok 1

Zapište si **všechna pravidla**, která chcete, abyste společně se žáky v budoucnu dodržovali. Zaměřte se na ta, která napomohou k **vytvoření pozitivního klimatu ve třídě**:

Zamyslete se nad tím, zda jsou takto formulovaná pravidla pro žáky **srozumitelná, jednoznačná, pozitivně formulovaná a vymahatelná**. Modelujte si je na situacích, které jsou pro žáky zátěžové. Zapište si poznámky, které vás případně napadají, a mluvte o tom se žáky:

Přizvěte žáky k zamyšlení nad navrhováním **úpravy pravidel** (např. Jak vám pravidlo vyhovuje? Jak se vám ho daří dodržovat? Proč ano / proč ne? Jak byste chtěli pravidlo upravit?).

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které **vyzkoušené aktivity** či **tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Podporujeme žádoucí chování žáků

Modul I

59–60

A nyní KROK za krokem... 2

Pravidelně (preventivně) pracuji s nastavenými pravidly chování, aby si je žáci zvnitřnili.

DATUM:

V jakých konkrétních situacích si všímáte, že žáci dodržují nastavená pravidla chování?

Všiml/a jsem si situací, kdy žáci stanovená **pravidla nedodržují**. Zapište si, o **jaké** situace jde a **kdy** k nim dochází:

Jaké budou mé další **konkrétní snahy** v rámci daného kroku? **Kolik potřebuji času?** Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

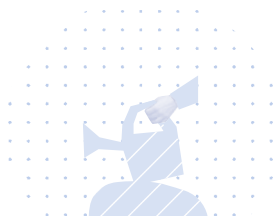

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy **odezvu** u žáků?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Podporujeme žádoucí chování žáků

Modul I

61–62

TIPY, jak posílit krok 2

Zapište si konkrétní **způsoby**, jak posilujete **zvnitřňování nastavených pravidel** (např. pracovní list, modelové situace):

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

Postupujte pomalu pravidlo po pravidlu. Zaměřte se na to, abyste si našli čas na **pravidelné vyhodnocování** dodržování každého z nich.

Vytvořte si **jednoduché gesto**, které bude žákům signalizovat **porušení pravidla** (např. ukazováček před pusou, číslo porušeného pravidla na prstech, ukázání pravidla na seznamu vyvěšeném ve třídě).

Oceňte žáky za to, že pravidla **dodržují** (např. vzkazem, který jim můžete tajně nechat na lavici, slovní pochvalou, žolíkem).

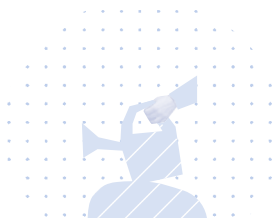
DRUHÉ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, **které** vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

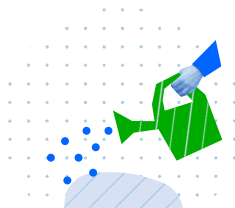

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Podporujme žádoucí chování žáků

Modul I

63–64

A nyní KROK za krokem... 3

Mám transparentně nastavený scénář pro případ, že pravidla nebudou žáky dodržována.

DATUM:

Jak konkrétně **reagujete** v situacích, kdy si všimnete, že společně nastavená pravidla nejsou dodržována?

Jaké postupy realizujete při nedodržování pravidel? Zapište si, o jaké situace jde a kdy k nim dochází:

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy **odezvu** u žáků?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

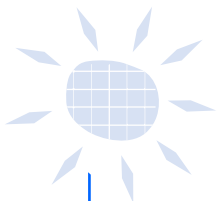

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Podporujeme žádoucí chování žáků

Modul I

65–66

TIPY, jak posílit krok 3

Vysvětlujte žákům předem **následky** v případě nedodržování stanovených pravidel (např. odebrání výhod, ztráta volného času).

Přizvěte žáky do **diskuse o možných následcích** nedodržování stanovených pravidel. Lépe pochopíte, jak sankce žáci vnímají.

Přizvěte žáky k **vizualizaci stanovených pravidel** společně s následky při jejich nedodržování (např. vystavte vizualizovaná pravidla na dobře viditelném místě ve třídě tak, abyste na ně mohl/a odkazovat).

DRUHÉ ohlédnutí za krokem **3**

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Podporujme žádoucí chování žáků

Modul I

67–68

A nyní KROK za krokem... 4

Mám nastavenou hierarchii následků, pokud žáci pravidla chování opakovaně porušují.

DATUM:

Jaké konkrétní pravidlo je pravidelně porušováno? Proč k tomu podle mě dochází?

Jak konkrétně mám **odstupňované následky** v případě nedodržování tohoto pravidla?

Jaké budou mé další **konkrétní snahy** v rámci daného kroku? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlednutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy **odezvu** u žáků?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Podporujeme žádoucí chování žáků

Modul I

69–70

TIPY, jak posílit krok 4

V případě **opakovaného nedodržování** konkrétního pravidla si vypište veškeré další **následky porušování** pravidel, které přicházejí v úvahu. Zaměřte se na to, zda jsou tyto **následky adekvátní prohřešku**:

Zapisujte si, **jak žáci** na stanovené následky **reagují**, a snažte se najít čas pro společnou **reflexi**:

Soustředte se spíše na **oceňování žádoucího chování** (např. verbální ocenění, umožnění volby činnosti) než na následky prohřešků.

Snažte se pracovat tak, aby **každý den** poskytl žákům **nové šance** na to, aby při dodržování pravidel uspěli.

V případě opakovaného nedodržování konkrétního pravidla se zaměřte na jeho **intenzivní opětovný nácvik**. Pokud budete neúspěšní, změňte společně se žáky jeho **formulaci**.

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Podporujeme žádoucí chování žáků

Modul I

71-72

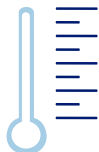
ZÁVĚREČNÉ OHLÉDNUTÍ aneb jak se mi dařilo?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Podporujeme žádoucí chování žáků**. Ve spodní části obrázku se můžete nyní ohodnotit, **nakolik si již nyní v daném kroku ve své praxi věříte**, na-
kolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium. Výsledek můžete **porov-**
nat se svým vstupním sebehodnocením a uvidíte **pokrok**, kterého jste v jednotlivých krocích dosáhli.

1

Mám společně se žáky
nastavená **srozumí-
telná, dodržovatelná
a vymahatelná pravidla**
chování.

2

Pravidelně (preventivně)
pracuji s nastavenými
pravidly chování, aby si
je žáci **zvnitřnili**.

3

Mám **transparentně
nastavený scénář**
pro případ, že pravidla
nebudou žáky dodr-
žována.

4

Mám nastavenou
hierarchii následků
při opakovaném poru-
šování pravidel chování
žáky.

NEZAPOMEŇTE se ocenit

Nezapomeňte se ocenit za to, když se vám podaří splnit dílčí krok, který jste si v oblasti rutin a rituálů ve třídě naplánoval/a. Vepište si do obrázku, jakým způsobem se odměníte.

Prostor pro poznámky, vyjádření vlastních myšlenek, nápadů a postřehů k průběhu práce na zásadě: Podporujeme žádoucí chování žáků

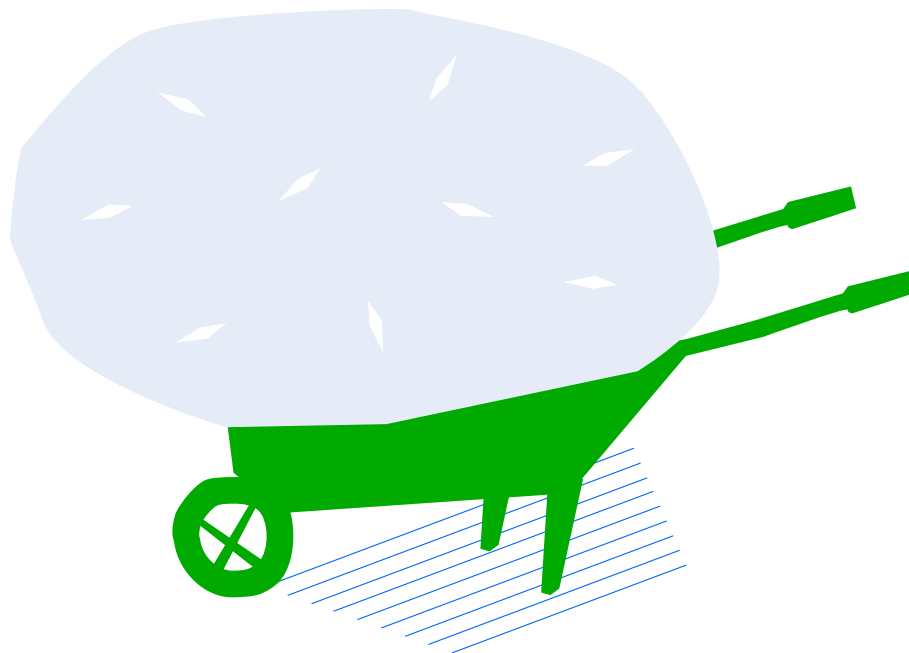

Závěrečný tip: Soustředte se na kvalitu, nikoli na kvantitu pravidel chování ve třídě. Snažte se, aby si žáci jednotlivá pravidla (maximálně 5) postupně zvnitřnili a vnímali jejich důležitost pro celkovou pohodu ve třídě.

OHLÉDNUTÍ ZA MODULEM I:

Vytváření pozitivního třídního klimatu

Napište si pro sebe **vzkaz**, ve kterém si poznamenáte, k čemu se chcete po čase **opět vrátit** (konkrétní situace z výuky, další nápady do výuky).

ZÁVĚREM

Vážené paní učitelky, vážení páni učitelé,

trénink dovedností pro práci s heterogenním kolektivem je **dlouhodobý**, snad dokonce nekončící **proces**. Věříme, že využívání reflektivního deníku vám poskytlo **motivaci a inspiraci** v oblasti práce s heterogenním kolektivem a že se s jeho pomocí cítíte ve své pedagogické praxi jistější v situacích, ve kterých jste se dříve necítili zcela **komfortně**.

Skupiny vyučovaných žáků se každoročně (i v průběhu roku) mohou **měnit** a tím se mění i **potřeby učitelů**, které s novou skupinou žáků nastávají. Neváhejte se proto k reflektivnímu deníku, jeho zásadám, jednotlivým krokům a tipům vracet i v budoucnu, můžete v nich objevit další **inspiraci**.

SEZNAM použité literatury

- BARNIER, C. (2009). The Big what Now Book of Learning Styles: A Fresh and Demystifying Approach. Bingley: Emerald Books.
- BARTOŇOVÁ, M. (2013). Inkluzivní didaktika v základní škole se zřetelem na edukaci žáků s lehkým mentálním postižením. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita.
- BARTOŇOVÁ, M. et al. (2013). Vzdělávání se zaměřením na inkluzivní didaktiku a vyučování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole hlavního vzdělávacího proudu. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita.
- BARTOŇOVÁ, M., & VÍTKOVÁ, M. (2020). Efektivní vyučování v heterogenní třídě se zřetelem na metody a učební strategie. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita.
- ČAPEK, R. (2017). Líný učitel – Jak učit dobře a efektivně. Praha: Nakladatelství Dr. Josef Raabe, s. r. o.
- EICHHORN, Ch. (2019). Učitel a práce se třídou. Praha: Raabe.
- COHEN, E. G., & LOTAN, R. A. (2014). Designing groupwork: strategies for the heterogeneous classroom. 3rd ed. New York: Teachers College Press.
- KASÍKOVÁ, H., & VALENTA, J. (1994). Reformu dělá učitel aneb Diferenciace, individualizace, kooperace ve vyučování: (pohledy pedagogické). 1. vyd. Praha: Sdružení pro tvořivou dramaturgii.
- MAREŠ, J. (1998). Styly učení žáků a studentů. 1. vyd. Praha: Portál.

- PRASHNIG, B. (2006). Learning styles in action. 1st pub. London: Network Continuum Education.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., & MAREŠ, J. (2009). Pedagogický slovník. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál.
- SIEGLOVÁ, D. (2019). Konec školní nudy: didaktické metody pro 21. století. 1. vyd. Praha: Grada.
- ŠMEJKALOVÁ, R., & SCHMIDOVÁ, K. (2012). Třída v pohodě aneb aktivity pro podporu dobrých vztahů mezi žáky [online]. Praha: SCIO, s.r.o. <https://databaze.op-vk.cz/Product/Detail/749>
- THOROVÁ, K. (2015). Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt. 1. vyd. Praha: Portál.
- TOMLINSON, C. A. (2001). How to differentiate instruction in mixed-ability classrooms [online]. 2nd ed. Alexandria, Va.: Association for Supervision and Curriculum Development. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/natl-ebooks/detail.action?docID=3002067>
- VALIŠOVÁ, A. et al. (2007). Pedagogika pro učitele. 1. vyd. Praha: Grada.

Cesta učitele k úspěšné práci s heterogenní třídou

REFLEKTIVNÍ DENÍK

Mgr. Klára Majčíková, Ph.D., PhDr. Renata Votavová

Vydal Národní pedagogický institut České republiky,

Senovážné náměstí 25, Praha

Rok vydání: 2025, první vydání

Editorské práce: Mgr. Marie Komorná, Ph.D.

Ilustrace, grafická úprava a sazba: Hedvika Marešová

Aktuální informace o publikacích Národního pedagogického
institutu České republiky najdete na webových stránkách
www.npi.cz a www.zapojmevsechny.cz.

Publikaci Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou
najdete pod tímto QR kódem:

**KLÁRA MAJCÍKOVÁ
RENATA VOTAVOVÁ**

**Cesta učitele k úspěšné práci
s heterogenní třídou**

REFLEKTIVNÍ DENÍK

Modul II

**Realizace výuky srozumitelné
pro všechny žáky**

Obsah

Úvodem	5
Pro koho je určen reflektivní deník a jaká je jeho funkce	6
Z čeho se skládá reflektivní deník	7
Představení tematických modulů reflektivního deníku	8
Modul II: Realizace výuky srozumitelné pro všechny žáky	9
Kde vidím své priority	10
Zásada: Používejme ve výuce jednoduchý jazyk a vizuální oporu.	11
Zásada: Vytvářejme pestré učební situace	32
Zásada: Ujišťujme se, že si všichni žáci vědí rady	53
Zásada: Nastavujme efektivně formativní hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch	74
Ohlédnutí za modulem II: Realizace výuky srozumitelné pro všechny žáky	95
Závěrem	96
Seznam použité literatury	97

Úvodem

Do rukou se vám dostává **reflexivní deník**, určený jako nástroj podpory pro **práci v heterogenních (pestrých) třídách**. S neustále vzrůstající heterogenitou je více než kdy jindy důležité, aby obsah výuky umožnil všem žákům **zažívat** ve škole **vzdělávací úspěch**.

Pro učitele ale může být organizace i průběh takové výuky neustálou **profesní i osobní výzvou**. Ukazuje se, že důležitým aspektem posunu v efektivitě výuky v heterogenní třídě je **důvěra učitele ve vlastní schopnosti**. Nikdo není způsobilý tak jako vy sám/sama zhodnotit své přednosti, obavy nebo limity, které ve své praxi pociťujete, a pracovat s nimi.

Reflexivní deník, který jste právě otevřeli, může napomoci k **uvědomění si a rozvoji vlastních silných i slabých stránek**. Je jedním z vhodných nástrojů zhodnocení svých schopností při práci s heterogenní třídou a pomocníkem pro určení dalšího směřování vašeho **profesního rozvoje**.

Reflexivní deník navazuje na publikaci **Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou**, vydanou Národním pedagogickým institutem ČR, která se tomuto tématu věnuje.

Na publikaci i její části v podobě elektronického seriálu na **www.zapojme.vsechny.cz** odkazují na vybraných místech **QR kódy**.

Pro koho je určen reflektivní deník a jaká je jeho funkce?

Reflektivní deník pro práci s heterogenní třídou je určen **primárně pro učitele základních škol, a to od začínajících učitelů až po učitele experty**. Lze ho využívat:

- **Individuálně.** Učitel s deníkem pracuje tak, že mu tento nástroj umožňuje plánovat si dílčí kroky, které vycházejí z potřeb jeho žáků v heterogenní třídě.
- **Ve skupině učitelů.** Sdílení vlastních pokroků a výzev s ostatními kolegy může učitelům přinést konstruktivní zpětnou vazbu a posunout je v jejich profesních kompetencích.
- **V případě začínajících učitelů** je reflektivní deník vhodným podkladem **pro spolupráci s uvažujícím učitelem**.
- **V rozvojových hovorech s vedením školy** lze deník využívat jako podklad pro hospitace mezi učiteli navzájem nebo hospitace vedení školy s následným rozbořem.
- **Jako nástroj pro mentoring či supervizi** je deník v tomto ohledu jistou autovizí, která posléze může posloužit i jako podklad pro supervizi.

Z čeho se skládá reflektivní deník?

Reflektivní deník se skládá **ze tří modulů popisujících etapy na učitelově cestě** k úspěšné práci s heterogenní třídou. Jedná se o **modul I** Vytváření pozitivního třídního klimatu, **modul II** Realizace výuky srozumitelné pro všechny žáky a **modul III** Umožnění různého tempa a obtížnosti výuky.

V každé etapě/modulu jsou představeny **vybrané zásady** práce s heterogenní třídou a je předložen **sebe-hodnoticí nástroj** monitorující učiteli jejich naplnění. Dostatečný prostor je poskytován pro odpovědi na reflektivní otázky, které vyučujícím napomáhají s plánováním postupu naplňování jednotlivých zásad. Na konci každé etapy nabízíme prostor pro závěrečné ohlédnutí za vaší prací na souvisejících zásadách.

Struktura obsahu jednotlivých zásad je následující:

- V **úvodní části** se můžete ještě před zahájením práce zamyslet nad vlastní školní praxí a formulovat si, kam se chcete v dané zásadě posunout.
- V **check-listu** si můžete zaznačit své výchozí a závěrečné zkušenosti či dovednosti v jednotlivých krocích, které vedou k naplnění zásady.
- V rozpracovaných krocích check-listu jsou předkládány **otázky k vlastní reflexi** spolu s konkrétními tipy pro posílení daného kroku.
- Konec každé zásady poskytuje **prostor k závěrečnému ohlédnutí** za prací, kterou jste v jednotlivých zásadách odvedli. **Úspěšnost** vašeho postupu je možné průběžně hodnotit na konci vybraných stránek deníku na **sebehodnoticí škále**.

Představení tematických modulů reflektivního deníku

V reflektivním deníku jsou obsaženy **zásady učitele pro úspěšnou práci s heterogenní třídou**. Doporučení pro naplnění jednotlivých zásad jsou detailně rozpracována v publikaci **Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou** a lze je pro práci s pestrou třídou úspěšně využít. Reflektivní deník vychází z obsahu metodiky s cílem poskytnout učiteli více prostoru pro **smysluplnější plánování profesního rozvoje** v tématu.

Pro účely reflektivního deníku nejsou **zásady** označeny čísly symbolizujícími jejich pořadí v Desateru úspěšné práce s heterogenní třídou, ale jsou **rozděleny metaforicky do tří etap učitelovy cesty**:

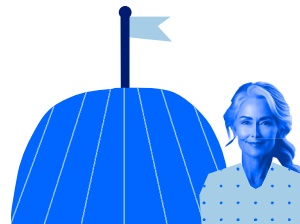
Modul I

Vytváření
pozitivního
třídního
klimatu

Modul II

Realizace
výuky srozumitelné
pro všechny
žáky

Modul III

Umožnění
různého tempa
a obtížnosti
výuky

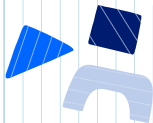
Modul II

Realizace výuky srozumitelné pro všechny žáky

Druhou etapou učitelovy cesty za zkvalitněním práce s heterogenní třídou je téma **realizace výuky srozumitelné pro všechny žáky**. V rámci tohoto modulu se budeme věnovat **čtyřem zásadám** představeným v obrázku níže.

Používejme
jednoduchý jazyk
a vizuální podporu

Vytvářejme
pestré učební
situace

Ujišťujme se,
že si všichni žáci
vědí rady

Nastavujme
efektivně kritéria
hodnocení tak,
aby všichni žáci
mohli zažít úspěch

Kde vidím své PRIORITY?

Modul II tvoří **čtyři zásady**. Doporučujeme věnovat se v **určeném období vždy pouze jedné** zásadě. Pro pomoc při rozhodování, se kterou zásadou začít v rámci modulu I, můžete využít **pomůcku** níže. Na ilustracích si vyznačte, **nakolik se v daných tématech cítíte kompetentní a jistí**. Poté můžete začít tou zásadou, ve které vnímáte **nejmenší jistotu**, či tou, ve které máte **nejméně zkušeností**.

**Používejme
jednoduchý jazyk
a vizuální
podporu**

**Vytvářejme
pestré učební
situace**

**Ujišťujme se,
že si všichni žáci
vědí rady**

**Nastavujme
efektivně kritéria
hodnocení tak,
aby všichni žáci
mohli zažít úspěch**

ZÁSADA

Používejme
jednoduchý jazyk
a vizuální podporu

NEŽ se pustím do práce v zásadě

Jaká témata jsou pro mě v rámci dané zásady klíčová?

DATUM:

V čem vnímám své **silné stránky** při využívání jednoduchého jazyka a vizuální opory?

Co **vyzkouším** v nejbližší době?

V čem vnímám své **slabé stránky** při využívání jednoduchého jazyka a vizuální opory?

Napište konkrétní **činnosti**, na které se chcete nyní soustředit v souladu s naplněním zásady:

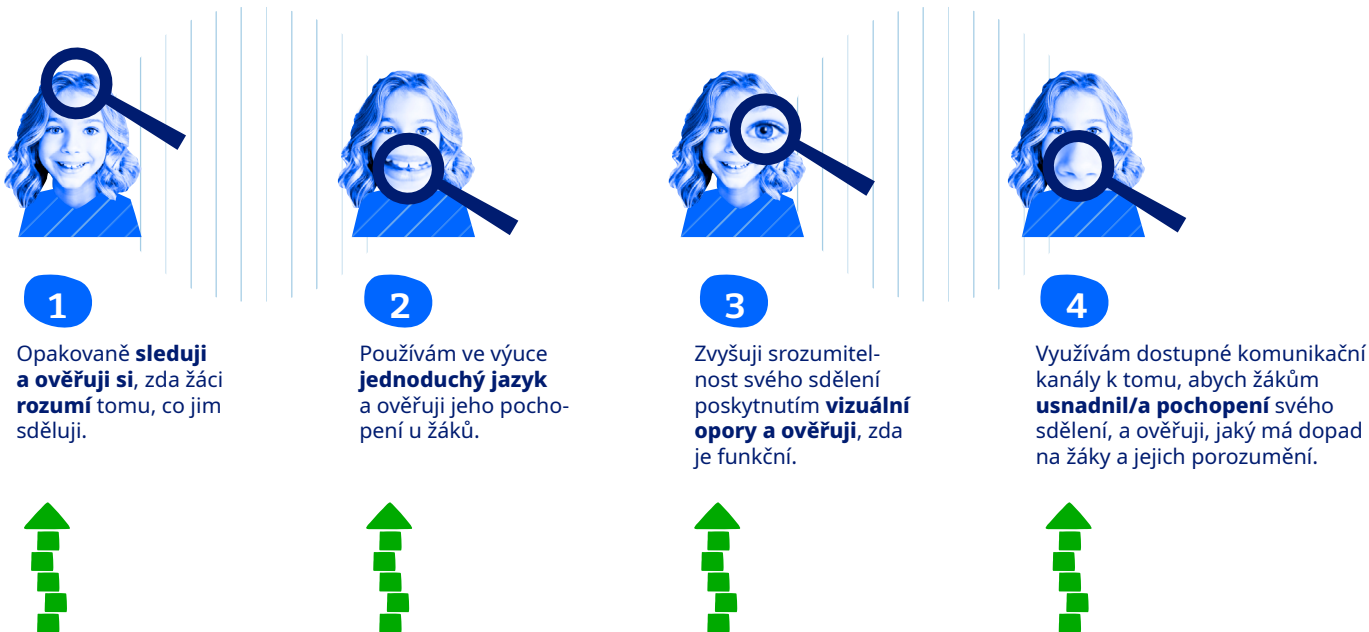
Za jaký časový horizont budu vyhodnocovat **své snahy** (zvolte si dvě období zhodnocení – první ohlédnutí, druhé ohlédnutí)?

Zapište si **postřehy a otázky**, které vás napadají při realizaci, a proberte je s kolegy:

CHECK-LIST k zásadě

Nakolik si věřím v krocích?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Používejme jednoduchý jazyk a vizuální podporu**. Ve spodní části obrázku se můžete hodnotit, **nakolik si již nyní v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium.

A nyní KROK za krokem... 1

Opakovaně sleduji a ověřuji si, zda žáci rozumí tomu, co jim sděluji.

DATUM:

V jakých konkrétních situacích mi žáci bez problému rozumějí?

Všiml/a jsem si situací, kdy mi žáci úplně **nerozumějí**.
Zapište si je spolu s tím, jak se v nich žáci projevují:

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Používejme jednoduchý jazyk a vizuální podporu

Modul II

13-14

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

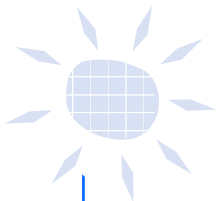
Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?
Zapište si konkrétní situace a konkrétní žáky:

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok **1**

Zapište si, **jak žáci reagují**, když **zadáváte instrukce** pro samostatnou či skupinovou práci a žáci jim obtížně rozumějí:

Zamyslete se, jak byste mohl/a **předejít situacím**, kdy žáci nerozumějí instrukcím:

Zapište si, co konkrétně děláte (verbální, neverbální projev), když vám žáci v průběhu výkladu **věnují plnou pozornost a zcela rozumějí** tomu, co se právě ve výuce odehrává:

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete.
Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?
Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 2

Používám ve výuce jednoduchý jazyk
a ověřuji jeho pochopení u žáků.

DATUM:

V jakých situacích vědomě používám při komunikaci se žáky **jednoduchý jazyk**?

V jakých situacích explicitně a vědomě **ověřuji u žáků porozumění** výkladu/instrukcím?

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si запиšte na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Používejme jednoduchý jazyk a vizuální podporu

Modul II

17–18

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

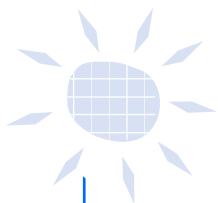
Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 2

Zamyslete se nad **jazykem**, kterým mluvíte k žákům. Je **adekvátní** jejich věku a schopnostem? Jak byste charakterizoval/a svůj **verbální projev**?

Používejte během svého výkladu **jednoduché věty, používejte konzistentní výrazy a komentujte dění** ve třídě.

Zopakujte své instrukce a **ověřte** si porozumění u žáků otevřenými otázkami (např. Jak rozumíš zadání? Co budeš dělat jako první?)

DRUHÉ ohlédnutí za krokem **2**

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 3

Zvyšuji srozumitelnost svého sdělení
poskytnutím vizuální opory a ověřuji, zda je funkční.

DATUM:

V jakých situacích vědomě používám **vizuální oporu pro své sdělení žákům?**

Jak poznávám, že je vizuální opora pro žáky **funkční?**

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Používejme jednoduchý jazyk a vizuální podporu

Modul II

21–22

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 3

Zapište si, jaké **možnosti vizuální opory** máte (např. komunikační kartičky, karty režimu dne, obrázky k zadávání instrukcí, ukázky výsledné práce, přehledy učiva):

Všímejte si, **jak žáci** na danou vizuální oporu **reagují**, a **posilněte** užívání té, která u žáků nejvíce pozitivně **rezonuje**.

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 4

Využívám dostupné komunikační kanály k tomu, abych žákům usnadnil/a pochopení svého sdělení, a ověřuji, jaký dopad má na žáky a jejich porozumění.

DATUM:

V jakých situacích žáci potřebují, abych svůj verbální projev **obohatil/a** o další komunikační kanály?

Jaké způsoby komunikace mají z mého pohledu na žáky **nejefektivnější dopad**? Jak to poznám?

Jaké budou mé další **konkrétní snahy** v rámci daného kroku? **Kolik** potřebuji času?

Datum prvního ohlédnutí si запиšte na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Používejme jednoduchý jazyk a vizuální podporu

Modul II

25–26

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 4

Především při **zadávání instrukcí** se snažte cílit na co nejvíce **smyslů** žáků a k **verbálnímu** zadání (např. vaším hlasem) využijte také **vizuální** (např. nápis či nákres na tabuli, kartičky), **haptické** (např. ukázka výsledné práce, ukázka potřebných pomůcek, které si žáci mohou sami osahat) či audio prvky (např. znělka značící začátek instrukce).

Pro **ověření porozumění** využívejte kromě otevřených otázek kladených žákům také různé formy **nonverbální komunikace** (např. semafor, gesta rukou, různě barevné kelímky, barevné kartičky).

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

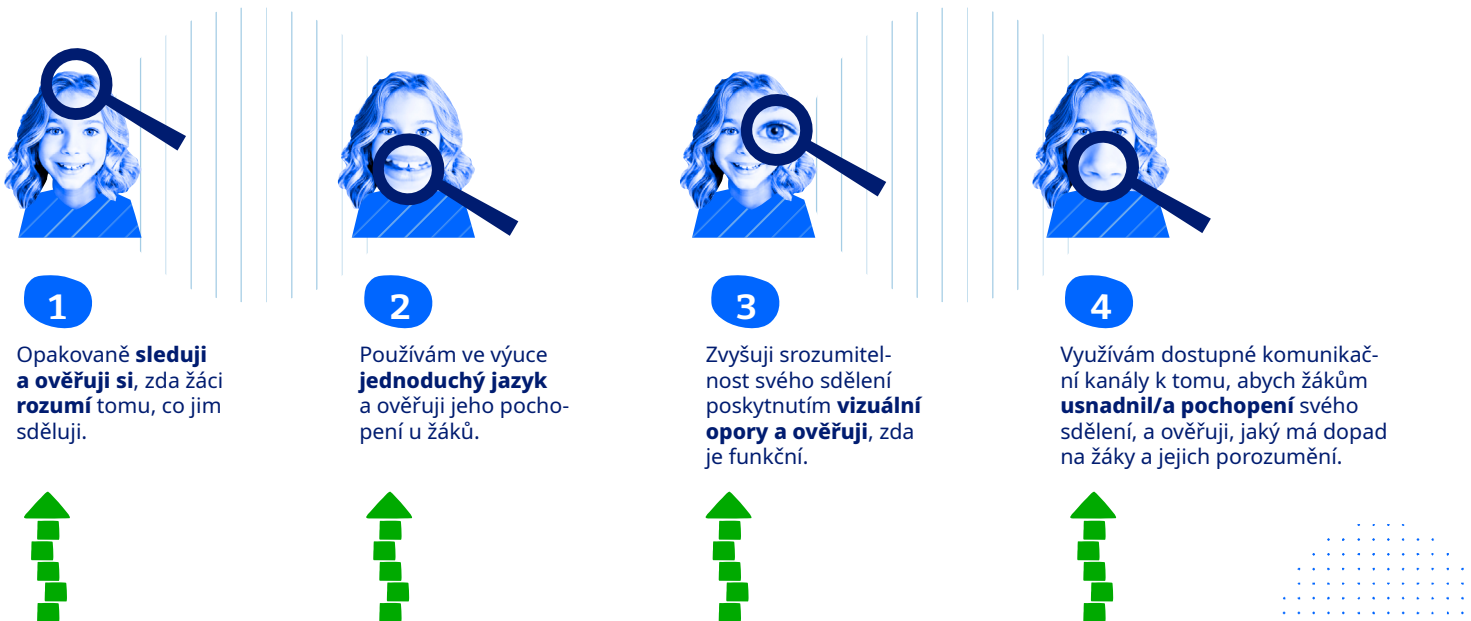
Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

ZÁVĚREČNÉ OHLÉDNUTÍ aneb jak se mi dařilo?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Používejme ve výuce jednoduchý jazyk a vizuální podporu**. Ve spodní části obrázku se můžete nyní ohodnotit, **nakolik si již nyní v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium. Výsledek můžete **porovnat** se svým vstupním sebehodnocením a uvidíte **pokrok**, kterého jste v jednotlivých krocích dosáhli.

NEZAPOMEŇTE se ocenit

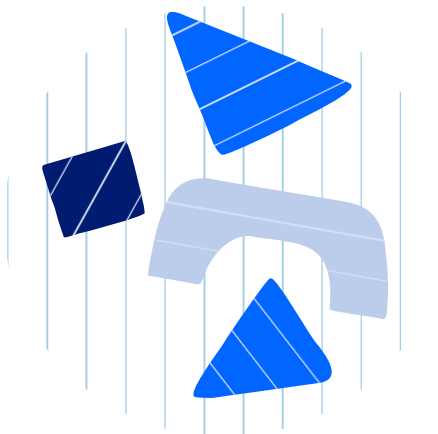
Nezapomeňte se ocenit za to, když se vám podaří splnit dílčí krok, který jste si v oblasti využívání jednoduchého jazyka a vizuální podpory ve třídě naplánoval/a. Vepište si do obrázku, jakým způsobem se odměníte.

Prostor pro poznámky, vyjádření vlastních myšlenek, nápadů a postřehů k průběhu práce na zásadě:

Používejme jednoduchý jazyk a vizuální oporu

Závěrečný tip: Zaměřte se na analýzu vlastních komunikačních projevů při zadávání instrukcí a výkladu, abyste získal/a podklad pro další rozvoj a pojmenoval/a oblasti, které nabízejí prostor pro zlepšení (např. Jsou vaše gesta jednoznačná? Věnují vám žáci pozornost, když zadáváte instrukce? Kde stojíte při zadávání instrukcí? Jaká je hlasitost a melodie hlasu? Jakou vizuální podporu využíváte při zadávání instrukcí?).

ZÁSADA

Vytvářejme pestré
učební situace

NEŽ se pustím do práce v zásadě

Jaká témata jsou pro mě v rámci dané zásady klíčová?

DATUM:

V čem jsou mé **silné stránky** při vytváření společných učebních situací?

Co **vyzkouším** v nejbližší době?

V čem jsou mé **slabé stránky** při vytváření společných učebních situací?

Napište konkrétní **činnosti**, na které se chcete nyní soustředit v souladu s naplněním zásady:

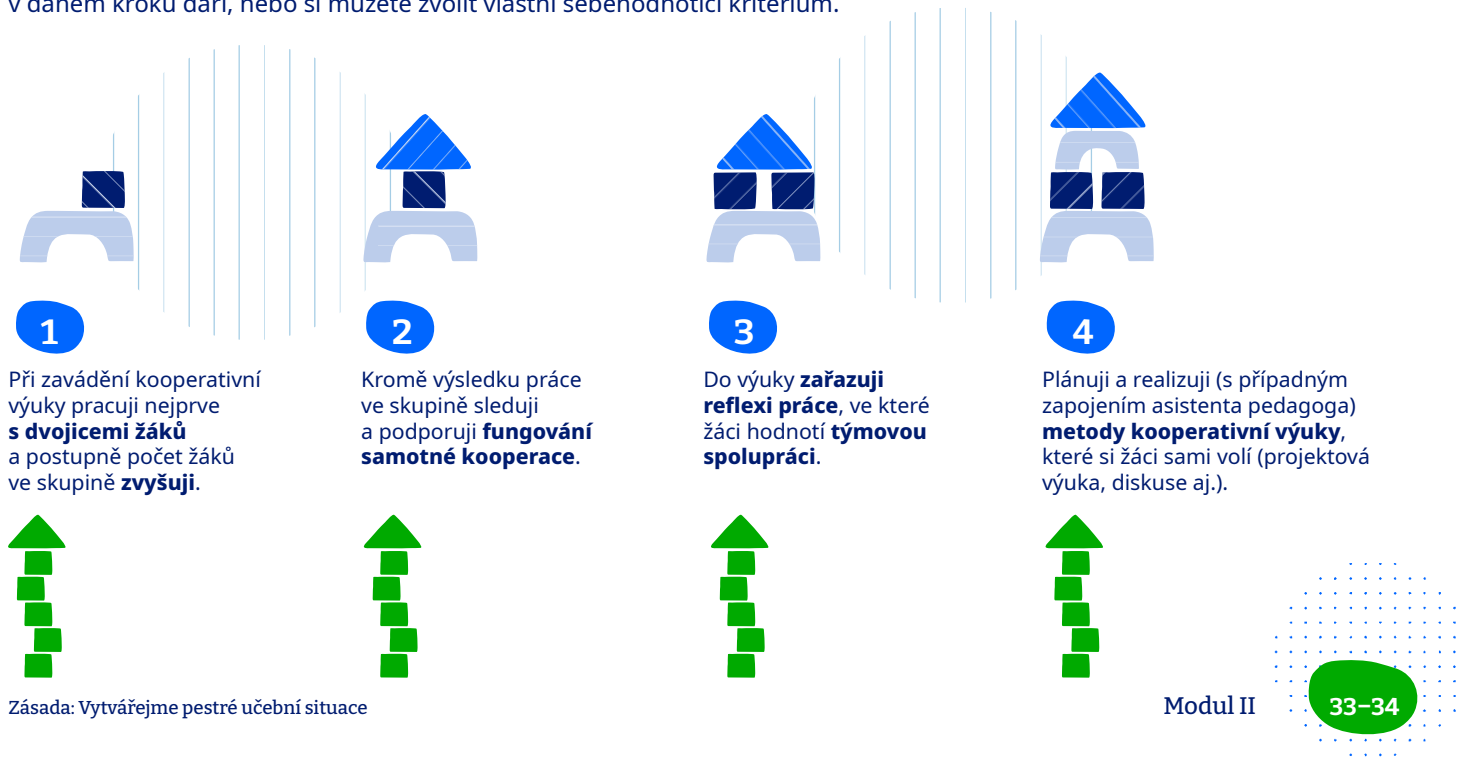
Za jaký časový horizont budu vyhodnocovat **své snahy** (zvolte si dvě období zhodnocení – první ohlédnutí, druhé ohlédnutí)?

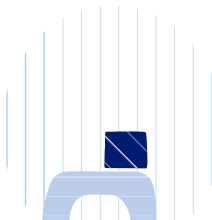
Zapište si **postřehy a otázky**, které vás napadají při realizaci, a proberte je s kolegy:

CHECK-LIST k zásadě

Nakolik si věřím v krocích?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Vytvářejme pestré učební situace**. Ve spodní části obrázku se můžete ohodnotit, **nakolik si v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium.

A nyní KROK za krokem... 1

Při zavádění kooperativní výuky pracuji nejprve s dvojicemi žáků a postupně počet žáků ve skupině zvyšuji.

DATUM:

Jakých konkrétních situací si všímám při práci ve dvojicích?

Jakých konkrétních situací si všímám při **práci** ve větších skupinách?

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si запиšte na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

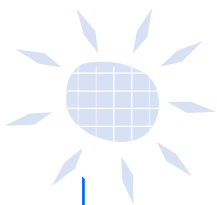

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Vytvářejme pestré učební situace

Modul II

35-36

TIPY, jak posílit krok 1

Začněte nejprve s prací **ve dvojicích** a nastavte pro tuto práci **jasná pravidla** (např. disciplína, časový limit, způsob požádání o pomoc, způsob práce s poskytnutými materiály).

Vytvořte jasná pravidla pro práci ve **větších skupinách**.

Pracujte s přiřazováním **rolí žákům** ve skupinách (např. zapisovatel, grafik, časoměřič).

Zapište si, jaké **typy úkolů** jsou **vhodné** pro práci ve **skupinách** pro váš předmět s ohledem na možnosti vašich žáků:

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které **vyzkoušené aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

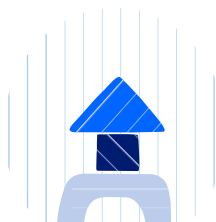

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Vytvářejme pestré učební situace

Modul II

37–38

A nyní KROK za krokem... 2

Kromě výsledku práce ve skupině sleduji a podporuji fungování samotné kooperace.

DATUM:

Jakých konkrétních situací si při **spolupráci žáků** ve skupinách všímám?

Všiml/a jsem si, že při práci ve skupině spolu žáci ne vždy **kooperují**. O jaké situace jde a v čem vnímám **výzvu**?

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času?

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy **odezvu** u žáků?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Vytvářejme pestré učební situace

Modul II

39–40

TIPY, jak posílit krok 2

Zadávejte pro skupinovou práci takové úkoly, aby byli **potřební všichni** členové skupiny. Podpořit kooperaci můžete opět přiřazením **rolí žákům**.

Diskutujte se žáky ještě před zahájením práce ve skupinách **o výzvách**, ke kterým může v průběhu práce ve skupině dojít (např. někdo ze členů skupiny se nezapojuje, žáci se nedokážou shodnout na postupu, žáci se nevěnují zadanému úkolu), a snažte se společně přijít na **řešení případných problémových situací** (např. pomoc učitele, heslo ve skupině, oddechový čas).

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, **které** vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Vytvářejme pestré učební situace

Modul II

41-42

A nyní KROK za krokem... 3

Do výuky zařazuji reflexi práce, ve které žáci hodnotí
týmovou spolupráci.

DATUM:

Jakých konkrétních situací si při **hodnocení skupinové práce** všímám?

Všiml/a jsem si, že při reflexi skupinové práce jsou žáci s průběhem **nespokojení**. O jaké situace jde a kde vnímám **výzvu**?

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si запиšte na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Vytvářejme pestré učební situace

Modul II

43-44

TIPY, jak posílit krok 3

Při **kooperativním učení** může být hlavním cílem spíše samotný **proces** spolupráce než samotný **výsledek**. Věnujte proto čas **reflexi** toho, jak se žákům ve skupině pracovalo.

Zařadte do reflexe skupinové práce například tyto otázky: **Jak** se ti ve tvé skupině pracovalo? **Jak** ses při práci ve skupině cítil/a? **V čem** ses cítil/a pro skupinu užitečný/užitečná? **Co** tě při práci ve skupině vyvádělo z míry? **Jak** jste ve skupině řešili nedorozumění? **Jak** se zapojovali jednotliví členové skupiny? **Co** byste příště mohli udělat jinak? Co byste podle tebe naopak měli udělat stejně?

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Vytvářejme pestré učební situace

Modul II

45-46

A nyní KROK za krokem... 4

Plánuji a realizuji (s případným zapojením asistenta pedagoga) metody kooperativní výuky, které si žáci sami volí (např. projektová výuka, diskuse).

DATUM:

Jaké metody kooperativní výuky mají moji žáci **v největší oblibě**?

Všiml/a jsem si, že při některých metodách kooperativní výuky se žáci **nemají chuť zapojovat**.
O které metody jde a jak si to vysvětluji?

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si запиšte na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **jaké** konkrétní kroky **realizujete**:

Jakou mají mé snahy **odezvu** u žáků?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Vytvářejme pestré učební situace

Modul II

47–48

TIPY, jak posílit krok 4

Žáci zvyklí spíše na frontální styl výuky nemusí být zpočátku **nadšení** ze zavádění metod **koo-perativní výuky**. Snažte se proto **zaujmout** je tématem a **motivovat** je ke společné práci, například explicitním sdělením kompetencí, které se touto spoluprací učí (např. kreativita, respekt k názoru ostatních, schopnost argumentace, ohleduplnost k pracovnímu tempu ostatních).

Zařazujte do výuky například různé formy **diskuse**, **brainstormingu**, **tvorbu myšlenkových map**, **projektovou výuku**, **skládankové učení**, **výukovou metodu snowballing** (více v publikaci Desatero k této zásadě).

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, **které** vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

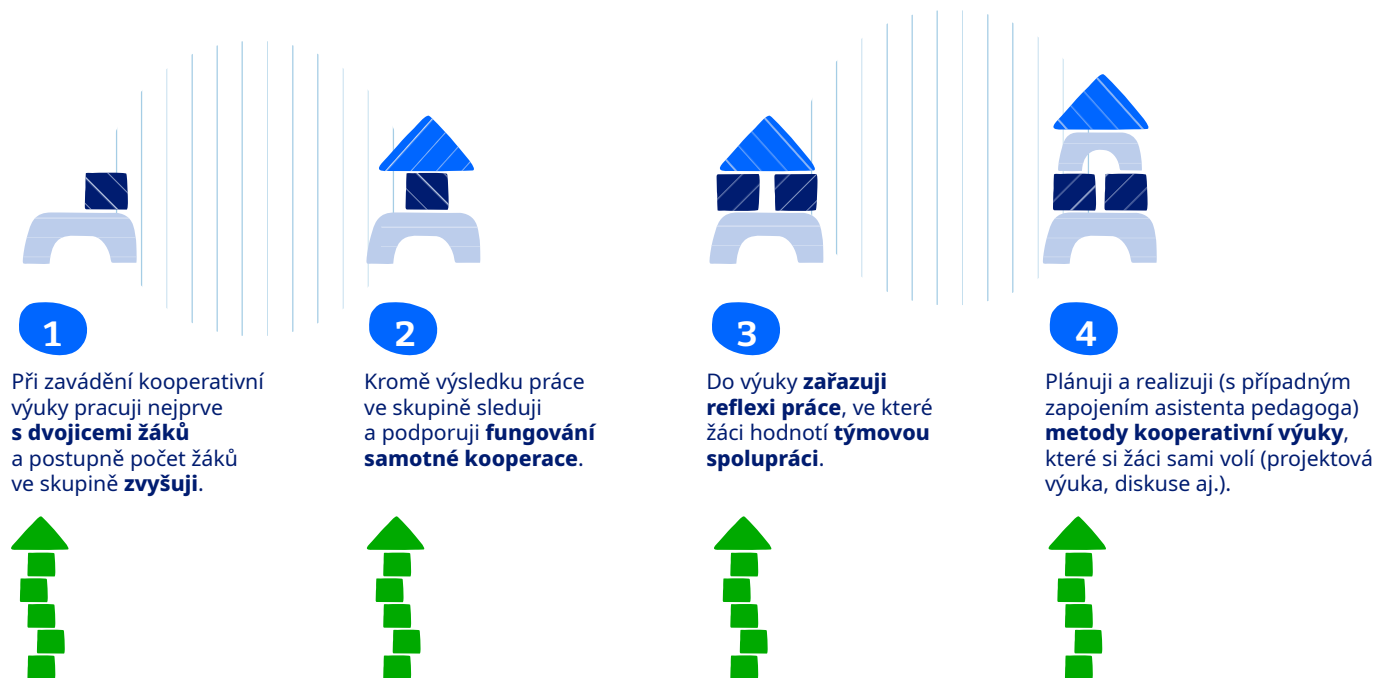
Zásada: Vytvářejme pestré učební situace

Modul II

49–50

ZÁVĚREČNÉ OHLÉDNUTÍ aneb jak se mi dařilo?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Vytvářejme pestré učební situace**. Ve spodní části obrázku se můžete nyní opět ohodnotit, **nakolik si v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium. Výsledek můžete **porovnat** se svým vstupním sebehodnocením a uvidíte **pokrok**, kterého jste v jednotlivých krocích dosáhli.

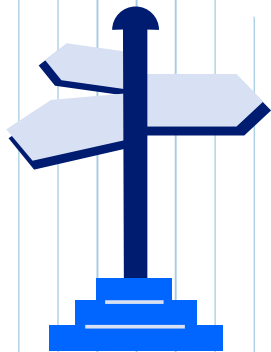
NEZAPOMEŇTE se ocenit

Nezapomeňte se ocenit za to, když se vám podaří splnit dílčí krok, který jste si v oblasti vytváření pestrých učebních situací ve třídě naplánoval/a. Vepište si do obrázku, jakým způsobem se odměníte.

Prostor pro poznámky, vyjádření vlastních myšlenek, nápadů a postřehů k průběhu práce na zásadě:
Vytvářejme pestré učební situace

Závěrečný tip: Pokud narazíte při práci ve trojicích a větších skupinách na hluk, neshody či jiné situace, které jsou pro vás i žáky nepříjemné, zkuste nechat žáky pracovat nejprve ve dvojicích a zaměřte se na tvorbu pravidel pro práci ve skupině a na průběžnou i závěrečnou reflexi samotné spolupráce.

ZÁSADA

Ujišťujme se,
že si všichni žáci
vědí rady

NEŽ se pustím do práce v zásadě

Jaká témata jsou pro mě v rámci dané zásady klíčová?

DATUM:

Jaká témata vnímám v rámci dané zásady jako klíčová?

V čem jsou **mé silné stránky** při zjišťování, že si všichni žáci vědí rady?

V čem jsou **mé slabé stránky** při zjišťování, že si všichni žáci vědí rady?

Co vyzkouším v nejbližší době?

Napište **konkrétní činnosti**, na které se chcete nyní soustředit v souladu s naplněním zásady:

Zapište si **postřehy a otázky**, které vás při realizaci napadají, a proberte je s kolegy:

CHECK-LIST k zásadě

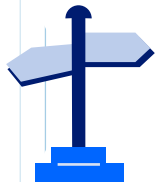
Nakolik si věřím v krocích?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Ujišťujeme se, že si všichni žáci vědí rady.** Ve spodní části obrázku se můžete ohodnotit, **nakolik si již nyní v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium.

1

Pozoruji a ověřuji si,
zda žáci rozumí použí-
tému způsobu zadání
úloh.

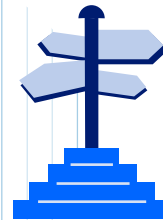
2

Mám se žáky **domluvený**
signál, kterým vyjadřují
neporozumění zadání
a potřebu podpory.

3

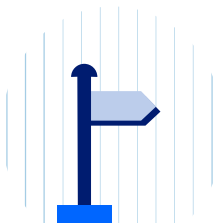
Poskytuji žákům
v případě potřeby **pomoc**
při řešení úloh **organizačně**
nejjednodušším způsobem.

4

Pokud opakovaně posky-
tuji žákům dopomoc již
při prvním kroku, hledám
způsoby **srozumitelnější-**
ho zadání.

A nyní KROK za krokem... 1

Pozoruji a ověřuji si, zda žáci rozumí použitému způsobu zadání úloh.

DATUM:

Jakým způsobem zjišťuji, že žáci rozumí způsobu zadání úloh, který používám?

Všiml/a jsem si situací, kdy žáci použitému způsobu zadání úloh **nerozumí**. Zapište si je spolu s tím, jak se v nich žáci projevují.

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Ujistiťme se, že si všichni žáci vědí rady

Modul II

55–56

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

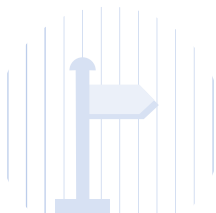

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

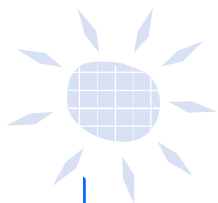
Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 1

Snažte se být v zadávání instrukcí žákům **konzistentní** (např. co se týče jazyka, obsahu zadání, vaší pozice ve třídě).

Soustřeďte se na to, abyste získali od žáků **zpětnou vazbu** k porozumění vašim instrukcím, ještě než začnou pracovat. Při ověřování porozumění se **vyhýbejte uzavřeným otázkám**.

Ujistěte se, že součástí zadání instrukcí je i **časový plán** zadávaného úkolu, **popis pomůcek**, které budou žáci potřebovat, **pravidla**, která budou dodržována, i **kritéria hodnocení**.

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

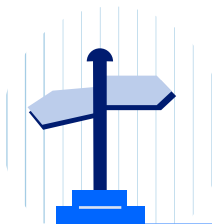

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které **vyzkoušené aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 2

Mám se žáky domluvený signál, kterým vyjadřují neporozumění zadání a potřebu podpory.

DATUM:

Jakým způsobem jsou žáci zvyklí vyjadřovat neporozumění a **potřebu podpory**?

V jakých situacích žáci vyjadřují své neporozumění a potřebu podpory? Lze je společně charakterizovat?

Jak budu pokračovat? **Kolik potřebuji času**? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Ujistujme se, že si všichni žáci vědí rady

Modul II

59–60

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 2

Používejte **dohodnuté gesto** či nějakou z forem semaforu jako způsob, jakým žáci **žádají o pomoc**.
Budte ve využívání této pomůcky **vytrvalí a důslední**.

Zapište si, zda je vámi nastavený způsob, jakým žáci žádají o pomoc, **efektivní**. Pokud v něm vnímáte **rezervy**, napište si, o jaké rezervy jde, a zamyslete se nad tím, jak byste je mohli řešit:

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

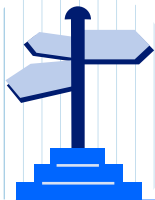

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, **které** vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 3

Poskytuji žákům v případě potřeby pomoc při řešení úloh organizačně nejjednodušším způsobem.

DATUM:

V jakých situacích v průběhu samostatné či skupinové práce žáci potřebují pomoc?

Jakým způsobem nyní poskytuji žákům pomoc, když ji potřebují v průběhu samostatné či skupinové práce?

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si запиšte na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Ujistujme se, že si všichni žáci vědí rady

Modul II

63–64

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

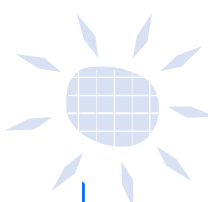
Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 3

Nechte žáky nejprve zkusit **požádat o pomoc** některého ze **spolužáků**. Pokud spolužáci nepomůžou, nabídněte žákům předem připravenou **pomůcku** (např. přehled učiva, kniha s potřebnými informacemi, nápověda řešení).

Mějte se žáky ve třídě domluvené **místo**, na kterém vždy najdou **podpůrnou pomůcku** pro řešení vašeho zadání (např. opět přehledy učiva, řešení, psací pomůcky, počítadlo, kalkulačku). Trénujte se žáky způsob, jakým mohou pomůcky používat.

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 4

Pokud opakovaně poskytuji žákům pomoc již v prvním kroku, hledám způsoby srozumitelnějšího zadání.

DATUM:

V jakých konkrétních situacích se mi stalo, že žáci potřebovali **dopomoc již v začátku vlastní práce?**

Čím si vysvětluji, že k daným situacím došlo? Zkuste si rozvpomenout na vaše instrukce, chování žáků a **zapište si postřehy:**

Jaké budou mé další konkrétní snahy v rámci daného kroku? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlednutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Ujistujme se, že si všichni žáci vědí rady

Modul II

67–68

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

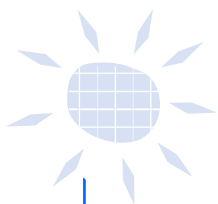
Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 4

Pokud to je možné, snažte se žákům zadání **rozkrokovat** do dílčích **menších úseků** tak, aby bylo zřejmé, jak postupovat od začátku až do konce.

Pokud se vám často stává, že žáci potřebují pomoc již v prvním kroku vlastní práce, zamyslete se nad **změnou zavedeného způsobu zadání**. Je například možné vaše zadání více vizualizovat? Soustředte se na používání **jednoduchého jazyka**.

Pokud žáci **nerozumějí zadání** a již od začátku si nevědí rady, využijte tuto příležitost k tomu, abyste se žáky nacvičovali **argumentaci vlastní potřeby pomoci** a nepochopení: „Řekni mi, čemu nerozumíš a co přesně potřebuješ dovysvětlit či upřesnit“.

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

ZÁVĚREČNÉ OHLÉDNUTÍ aneb jak se mi dařilo?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Ujišťujeme se, že si všichni žáci vědí rady**. Ve spodní části obrázku se můžete nyní ohodnotit, **nakolik si již nyní v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium. Výsledek můžete **porovnat** se svým vstupním sebehodnocením a uvidíte **pokrok**, kterého jste v jednotlivých krocích dosáhli.

1

Pozoruji a ověřuji si, zda žáci rozumí použití tému způsobu zadání úloh.

2

Mám se žáky **domluvený signál**, kterým vyjadřují nepochopení zadání a potřebu podpory.

3

Poskytuji žákům v případě potřeby **pomoc** při řešení úloh **organizačně nejjednodušším způsobem**.

4

Pokud opakovaně poskytuji žákům dopomoc již při prvním kroku, hledám způsoby **srozumitelnějšího zadání**.

Zásada: Ujišťujeme se, že si všichni žáci vědí rady

Modul II

71-72

NEZAPOMEŇTE se ocenit

Nezapomeňte se ocenit za to, když se vám podaří splnit dílčí krok, který jste si naplánoval/a v oblasti ujišťování se, že si všichni žáci vědí rady. Vepište si do obrázku, jakým způsobem se odměníte.

Prostor pro poznámky, vyjádření vlastních myšlenek, nápadů a postřehů k průběhu práce na zásadě:
Ujišťujeme se, že si všichni žáci vědí rady

Závěrečný tip: Umožněte žákům pracovat společně a radit si navzájem. Doporučujeme zavedení pravidla: když potřebuješ pomoc, zeptej se dvou spolužáků, až poté učitele.

ZÁSADA

Nastavujme
efektivně kritéria
hodnocení tak,
aby všichni žáci
mohli zažít úspěch

NEŽ se pustím do práce v zásadě

Jaká témata jsou pro mě v rámci dané zásady klíčová?

DATUM:

Jaká **témata** vnímám v rámci dané zásady jako **klíčová**?

V čem jsou **mé silné stránky** při nastavování efektivního formativního hodnocení?

V čem jsou **mé slabé stránky** při nastavování efektivního formativního hodnocení?

Co vyzkouším v nejbližší době?

Napište **konkrétní činnosti**, na které se chcete nyní soustředit v souladu s naplněním zásady:

Zapište si **postřehy a otázky**, které vás při realizaci napadají, a proberte je s kolegy:

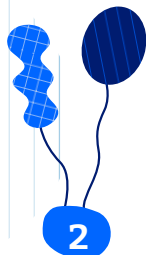
CHECK-LIST k zásadě

Nakolik si věřím v krocích?

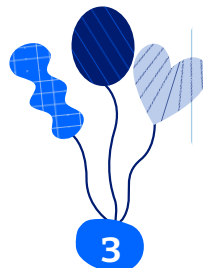
Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch.** Ve spodní části obrázku se můžete ohodnotit, **nakolik si již nyní v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium.

Mám společně se žáky **vyjasněná a popsaná kritéria hodnocení** jejich činností.

Mám společně se žáky vyjasněná **pravidla způsobů hodnocení** jejich práce.

V případě slovního hodnocení poskytnu žákům **doporučení pro způsob další práce** a dávám jim prostor se k hodnocení vyjádřit.

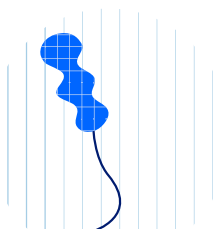
Mám pro sebe vytvořený **záznamový systém** o poskytování pozitivní zpětné vazby každému žákovi.

Zásada: Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Modul II

75-76

A nyní KROK za krokem... 1

Mám společně se žáky vyjasněná a popsaná
kritéria hodnocení jejich činností.

DATUM:

Jakým způsobem žákům sděluji kritéria hodnocení jejich činností?

Všiml/a jsem si situací, kdy žáci **nesouhlasí** s navrženými kritérii hodnocení. Zapište si je spolu s tím, jak se v nich žáci projevují:

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

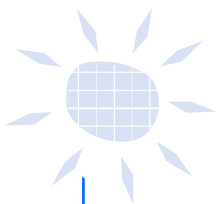

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Modul II

77-78

TIPY, jak posílit krok 1

Buďte **transparentní** a vždy žákům před činností, která bude hodnocena, **sdělte kritéria**, na jejichž základě budou hodnoceni.

Zamyslete se nad kritérii, na jejichž základě budete skutečně hodnotit, a ta sdělte žákům. Například pokud nesdělíte, že **úprava textu** bude jedno z kritérií hodnocení, neměl by poté být **důvodem horšího hodnocení** nevzhledný pracovní list, pomuchlaný protokol. Stejně tak zvažte, jak budete hodnotit dodržování gramatických pravidel:

Někdy je potřeba **individualizovat pro jednotlivé žáky** také samotná kritéria hodnocení. Zvažte, zda na základě vámi navržených kritérií hodnocení mají možnost **uspět všichni žáci** ve vaší třídě.

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které **vyzkoušené aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

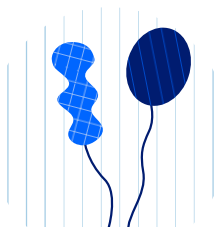

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Modul II

79–80

A nyní KROK za krokem... 2

Mám společně se žáky vyjasněná pravidla způsobů hodnocení jejich práce.

DATUM:

Jakými různými způsoby **hodnotím činnost** žáků?

Všiml/a jsem si situací, kdy jsou žáci i přes transparentnost v kritériích a způsobech hodnocení **překvapeni jeho výsledky**.
Zapište si je:

Jak budu pokaračovat? **Kolik potřebuji času?** Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

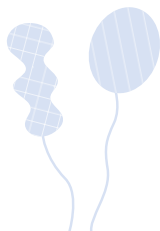

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

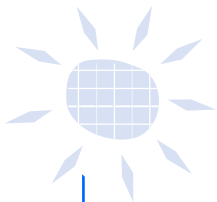

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Modul II

81–82

TIPY, jak posílit krok 2

Zamyslete se nad tím, zda do svého způsobu hodnocení zařazujete jak **hodnocení znalostí**, tak **hodnocení dovedností a postojů**.

Snažte se hodnotit **formativně**.

Snažte se do způsobů hodnocení zařadit také **vrstevnické hodnocení** a **sebehodnocení žáků**, a to i pro samostatnou a skupinovou práci.

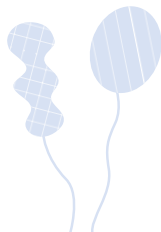
DRUHÉ ohlédnutí za krokem **2**

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, **které** vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Modul II

83–84

A nyní KROK za krokem... 3

V případě slovního hodnocení poskytuji žákům doporučení pro způsob další práce a dávám jim prostor se k hodnocení vyjádřit.

DATUM:

Jakým způsobem žákům poskytuji **slovní hodnocení**?

Všiml/a jsem si situací, kdy je pro mě **náročné** slovní hodnocení žákům **poskytnout** (důvodem může být nedostatek času či jiný důvod). Zapište si, o jaké situace jde:

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem **3**

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Modul II

85–86

TIPY, jak posílit krok 3

Při slovním hodnocení dbejte na to, abyste používali **popisný jazyk**, hodnotili práci, nikoliv žáky, motivovali je a dávali jim **doporučení** do další práce.

Dejte **možnost žákům** se k vašemu hodnocení **vyjádřit** a případně si vyjasnit prvky, se kterými nemusí souhlasit či je potřebují **dovysvětlit**.

DRUHÉ ohlédnutí za krokem **3**

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Modul II

87-88

A nyní KROK za krokem... 4

Mám pro sebe vytvořený záznamový systém o poskytování pozitivní zpětné vazby každému žákovi.

DATUM:

Jakým způsobem si vedu evidenci o poskytování **zpětné vazby** svým žákům?

Všiml/a jsem si, že můj systém není vždy zcela funkční. **Zapište si, v jakých situacích a proč** to tak vnímáte:

Jaké budou mé další **konkrétní snahy** v rámci daného kroku? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Modul II

89–90

TIPY, jak posílit krok 4

Tvořte si **záznamový arch** s postřehy o způsobu práce vašich žáků a také s poznámkami o tom, **komu** a **kdy** jste poskytli hlubší osobní zpětnou vazbu.

Pokud si dáte za cíl dávat žákům průběžnou slovní zpětnou vazbu k jejich práci, nemusíte tak učinit v jedné hodině či dnu. **Udělejte si plán**, jak budete postupovat, jakým žákům v danou hodinu poskytnete zpětnou vazbu, a запиšte si to do svého **záznamového archu**.

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Modul II

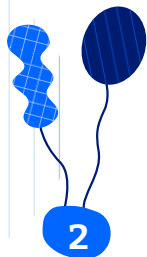
91–92

ZÁVĚREČNÉ OHLÉDNUTÍ aneb jak se mi dařilo?

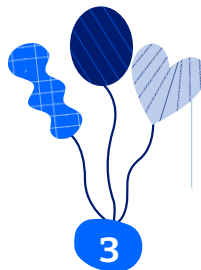
Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Nastavujme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch**. Ve spodní části obrázku se můžete nyní opět ohodnotit, **nakolik si v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium. Výsledek můžete **porovnat** se svým vstupním sebehodnocením a uvidíte **pokrok**, kterého jste v jednotlivých krocích dosáhli.

Mám společně se žáky **vyjasněná a popsaná kritéria hodnocení** jejich činností.

Mám společně se žáky vyjasněná **pravidla způsobů hodnocení** jejich práce.

V případě slovního hodnocení poskytuji žákům **doporučení pro způsob další práce** a dávám prostor žákům se k hodnocení vyjádřit.

Mám pro sebe vytvořený **záznamový systém** o poskytování pozitivní zpětné vazby každému žákovi.

NEZAPOMEŇTE se ocenit

Nezapomeňte se ocenit za to, když se vám podaří splnit dílčí krok, který jste si v oblasti efektivního nastavování formativního hodnocení naplánoval/a. Vepište si do obrázku, jakým způsobem se odměníte.

Prostor pro poznámky, vyjádření vlastních myšlenek, nápadů a postřehů k průběhu práce na zásadě: Nastavujme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Závěrečný tip: Při vašem slovním (ať už písemném, či ústním) hodnocení se soustřeďte na tzv. „sandwichovou metodu“, kdy začnete zdůrazněním silných stránek, poté upozorníte na prostor ke zlepšení a případné chyby a na závěr se vrátíte opět k zdůraznění toho, co se žákovi povedlo.

OHLÉDNUTÍ ZA MODULEM II:

Realizace výuky srozumitelné pro všechny

Napište si pro sebe **vzkaz**, ve kterém si poznamenáte, k čemu se chcete po čase **opět vrátit** (konkrétní situace z výuky, další nápady do výuky).

ZÁVĚREM

Vážené paní učitelky, vážení páni učitelé,

trénink dovedností pro práci s heterogenním kolektivem je **dlouhodobý**, snad dokonce nekončící **proces**. Věříme, že využívání reflektivního deníku vám poskytlo **motivaci a inspiraci** v oblasti práce s heterogenním kolektivem a že se s jeho pomocí cítíte ve své pedagogické praxi jistější v situacích, ve kterých jste se dříve necítili zcela **komfortně**.

Skupiny vyučovaných žáků se každoročně (i v průběhu roku) mohou **měnit** a tím se mění i **potřeby učitelů**, které s novou skupinou žáků nastávají. Neváhejte se proto k reflektivnímu deníku, jeho zásadám, jednotlivým krokům a tipům vracet i v budoucnu, můžete v nich objevit další **inspiraci**.

SEZNAM použité literatury

- BARNIER, C. (2009). The Big what Now Book of Learning Styles: A Fresh and Demystifying Approach. Bingley: Emerald Books.
- BARTOŇOVÁ, M. (2013). Inkluzivní didaktika v základní škole se zřetelem na edukaci žáků s lehkým mentálním postižením. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita.
- BARTOŇOVÁ, M. et al. (2013). Vzdělávání se zaměřením na inkluzivní didaktiku a vyučování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole hlavního vzdělávacího proudu. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita.
- BARTOŇOVÁ, M., & VÍTKOVÁ, M. (2020). Efektivní vyučování v heterogenní třídě se zřetelem na metody a učební strategie. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita.
- ČAPEK, R. (2017). Líný učitel – Jak učit dobře a efektivně. Praha: Nakladatelství Dr. Josef Raabe, s. r. o.
- EICHHORN, Ch. (2019). Učitel a práce se třídou. Praha: Raabe.
- COHEN, E. G., & LOTAN, R. A. (2014). Designing groupwork: strategies for the heterogeneous classroom. 3rd ed. New York: Teachers College Press.
- KASÍKOVÁ, H., & VALENTA, J. (1994). Reformu dělá učitel aneb Diferenciace, individualizace, kooperace ve vyučování: (pohledy pedagogické). 1. vyd. Praha: Sdružení pro tvořivou dramaturgii.
- MAREŠ, J. (1998). Styly učení žáků a studentů. 1. vyd. Praha: Portál.

- PRASHNIG, B. (2006). Learning styles in action. 1st pub. London: Network Continuum Education.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., & MAREŠ, J. (2009). Pedagogický slovník. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál.
- SIEGLOVÁ, D. (2019). Konec školní nudy: didaktické metody pro 21. století. 1. vyd. Praha: Grada.
- ŠMEJKALOVÁ, R., & SCHMIDOVÁ, K. (2012). Třída v pohodě aneb aktivity pro podporu dobrých vztahů mezi žáky [online]. Praha: SCIO, s.r.o. <https://database.op-vk.cz/Product/Detail/749>
- THOROVÁ, K. (2015). Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt. 1. vyd. Praha: Portál.
- TOMLINSON, C. A. (2001). How to differentiate instruction in mixed-ability classrooms [online]. 2nd ed. Alexandria, Va.: Association for Supervision and Curriculum Development. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/natl-ebooks/detail.action?docID=3002067>
- VALIŠOVÁ, A. et al. (2007). Pedagogika pro učitele. 1. vyd. Praha: Grada.

Cesta učitele k úspěšné práci s heterogenní třídou

REFLEKTIVNÍ DENÍK

Mgr. Klára Majčíková, Ph.D., PhDr. Renata Votavová

Vydal Národní pedagogický institut České republiky,

Senovážné náměstí 25, Praha

Rok vydání: 2025, první vydání

Editorské práce: Mgr. Marie Komorná, Ph.D.

Ilustrace, grafická úprava a sazba: Hedvika Marešová

Aktuální informace o publikacích Národního pedagogického
institutu České republiky najdete na webových stránkách
www.npi.cz a www.zapojmevsechny.cz.

Publikaci Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou
najdete pod tímto QR kódem:

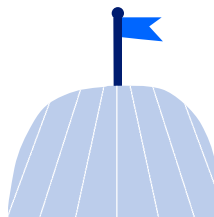

**KLÁRA MAJCÍKOVÁ
RENATA VOTAVOVÁ**

**Cesta učitele k úspěšné práci
s heterogenní třídou**

REFLEKTIVNÍ DENÍK

Modul III

Umožnění různého tempa a obtížnosti výuky

Obsah

Úvodem	5
Pro koho je určen reflektivní deník a jaká je jeho funkce	6
Z čeho se skládá reflektivní deník	7
Představení tematických modulů reflektivního deníku	8
Modul III: Umožnění různého tempa a obtížnosti výuky	9
Kde vidím své priority	10
Zásada: Vytvářejme obsahově gradované úlohy	11
Zásada: Umožňujme žákům pracovat svým tempem	32
Zásada: Používejme ve výuce kotvící aktivity	53
Ohlédnutí za modulem III: Umožnění různého tempa a obtížnosti výuky	75
Závěrem	76
Seznam použité literatury	77

Úvodem

Do rukou se vám dostává **reflexivní deník**, určený jako nástroj podpory pro **práci v heterogenních (pestrých) třídách**. S neustále vzrůstající heterogenitou je více než kdy jindy důležité, aby obsah výuky umožnil všem žákům **zažívat** ve škole **vzdělávací úspěch**.

Pro učitele ale může být organizace i průběh takové výuky neustálou **profesní i osobní výzvou**. Ukazuje se, že důležitým aspektem posunu v efektivitě výuky v heterogenní třídě je **důvěra učitele ve vlastní schopnosti**. Nikdo není způsobilý tak jako vy sám/sama zhodnotit své přednosti, obavy nebo limity, které ve své praxi pocítujete, a pracovat s nimi.

Reflexivní deník, který jste právě otevřeli, může napomoci k **uvědomění si a rozvoji vlastních silných i slabých stránek**. Je jedním z vhodných nástrojů zhodnocení svých schopností při práci s heterogenní třídou a pomocníkem pro určení dalšího směřování vašeho **profesního rozvoje**.

Reflexivní deník navazuje na publikaci **Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou**, vydanou Národním pedagogickým institutem ČR, která se tomuto tématu věnuje.

Na publikaci i její části v podobě elektronického seriálu na www.zapojme.vsechny.cz odkazují na vybraných místech **QR kódy**.

Pro koho je určen reflektivní deník a jaká je jeho funkce?

Reflektivní deník pro práci s heterogenní třídou je určen **primárně pro učitele základních škol, a to od začínajících učitelů až po učitele experty**. Lze ho využívat:

- **Individuálně.** Učitel s deníkem pracuje tak, že mu tento nástroj umožňuje plánovat si dílčí kroky, které vycházejí z potřeb jeho žáků v heterogenní třídě.
- **Ve skupině učitelů.** Sdílení vlastních pokroků a výzev s ostatními kolegy může učitelům přinést konstruktivní zpětnou vazbu a posunout je v jejich profesních kompetencích.
- **V případě začínajících učitelů** je reflektivní deník vhodným podkladem **pro spolupráci s uvažujícím učitelem**.
- **V rozvojových hovorech s vedením školy** lze deník využívat jako podklad pro hospitace mezi učiteli navzájem nebo hospitace vedení školy s následným rozbořem.
- **Jako nástroj pro mentoring či supervizi** je deník v tomto ohledu jistou autovizí, která posléze může posloužit i jako podklad pro supervizi.

Z čeho se skládá reflektivní deník?

Reflektivní deník se skládá **ze tří modulů popisujících etapy na učitelově cestě** k úspěšné práci s heterogenní třídou. Jedná se o **modul I** Vytváření pozitivního třídního klimatu, **modul II** Realizace výuky srozumitelné pro všechny žáky a **modul III** Umožnění různého tempa a obtížnosti výuky.

V každé etapě/modulu jsou představeny **vybrané zásady** práce s heterogenní třídou a je předložen **sebe-hodnoticí nástroj** monitorující učiteli jejich naplnění. Dostatečný prostor je poskytován pro odpovědi na reflektivní otázky, které vyučujícím napomáhají s plánováním postupu naplňování jednotlivých zásad. Na konci každé etapy nabízíme prostor pro závěrečné ohlédnutí za vaší prací na souvisejících zásadách.

Struktura obsahu jednotlivých zásad je následující:

- V **úvodní části** se můžete ještě před zahájením práce zamyslet nad vlastní školní praxí a formulovat si, kam se chcete v dané zásadě posunout.
- V **check-listu** si můžete zaznačit své výchozí a závěrečné zkušenosti či dovednosti v jednotlivých krocích, které vedou k naplnění zásady.
- V rozpracovaných krocích check-listu jsou předkládány **otázky k vlastní reflexi** spolu s konkrétními tipy pro posílení daného kroku.
- Konec každé zásady poskytuje **prostor k závěrečnému ohlédnutí** za prací, kterou jste v jednotlivých zásadách odvedli. **Úspěšnost** vašeho postupu je možné průběžně hodnotit na konci vybraných stránek deníku na **sebehodnoticí škále**.

Představení tematických modulů reflektivního deníku

V reflektivním deníku jsou obsaženy **zásady učitele pro úspěšnou práci s heterogenní třídou**. Doporučení pro naplnění jednotlivých zásad jsou detailně rozpracována v publikaci **Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou** a lze je pro práci s pestrou třídou úspěšně využít. Reflektivní deník vychází z obsahu metodiky s cílem poskytnout učiteli více prostoru pro **smysluplnější plánování profesního rozvoje** v tématu.

Pro účely reflektivního deníku nejsou **zásady** označeny číslý symbolizujícími jejich pořadí v Desateru úspěšné práce s heterogenní třídou, ale jsou **rozděleny metaforicky do tří etap učitelovy cesty**:

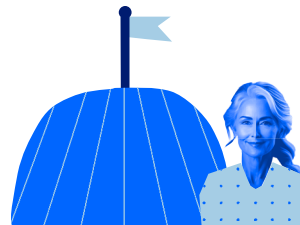
Modul I

Vytváření
pozitivního
třídního
klimatu

Modul II

Realizace
výuky srozumitelné
pro všechny
žáky

Modul III

Umožnění
různého tempa
a obtížnosti
výuky

Modul III

Umožnění různého tempa a obtížnosti výuky

Třetí etapou učitelovy cesty za zkvalitněním práce s heterogenní třídou je téma **umožnění různého tempa a obtížnosti výuky**. V rámci tohoto modulu se budeme věnovat **třem zásadám** představeným v obrázku níže.

Vytvářejme
obsahově gradované úlohy

Umožňujme
žákům pracovat
svým tempem

Používejme
ve výuce
kotvící aktivitu

Kde vidím své PRIORITY?

Modul III tvoří **tři zásady**. Doporučujeme věnovat se v **určeném období vždy pouze jedné** zásadě. Pro pomoc při rozhodování, se kterou zásadou v rámci modulu III začít, můžete využít **pomůcku** níže. Na ilustracích si vyznačte, **nakolik se v daných tématech cítíte kompetentní a jistí**. Poté můžete začít tou zásadou, ve které vnímáte **nejmenší jistotu**, či tou, ve které máte **nejméně zkušeností**.

**Vytvářejme
obsahově gradované
úlohy**

**Umožňujme
žákům pracovat
svým tempem**

**Používejme
ve výuce kotvící
aktivity**

ZÁSADA

Vytvářejme
obsahově gradované
úlohy

NEŽ se pustím do práce v zásadě

Jaká témata jsou pro mě v rámci dané zásady klíčová?

DATUM:

Jaká témata vnímám v rámci dané zásady jako **klíčová**?

Co **vyzkouším** v nejbližší době?

V čem jsou **mé silné stránky** při tvorbě obsahově gradovaných úloh?

V čem jsou **mé slabé stránky** při tvorbě obsahově gradovaných úloh?

Napište **konkrétní činnosti**, na které se chcete nyní v souladu s naplněním zásady soustředit:

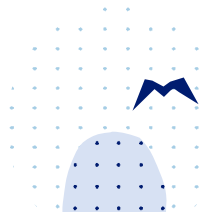
Zapište si **postřehy a otázky**, které vás napadají při realizaci, a proberte je s kolegy:

CHECK-LIST k zásadě

Nakolik si věřím v krocích?

Obrázek představuje jednotlivé kroky učitele vedoucí k naplnění zásady **Vytvářejme obsahově gradované úlohy.** Ve spodní části obrázku se můžete hodnotit, **nakolik si již nyní v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium.

A nyní KROK za krokem... 1

Respektuji individuální možnosti svých žáků
a uvědomuji si zónu jejich nejbližšího vývoje.

DATUM:

Jak moc a v čem vnímám rozmanitost svých žáků
s ohledem na jejich zónu nejbližšího vývoje?

Jakým způsobem přihlížím ve výuce k různé úrovni
zóny nejbližšího vývoje svých žáků?

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si запиšte na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

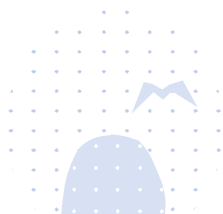

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

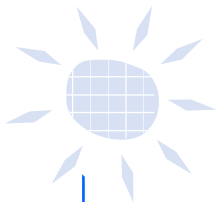
Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?
Zapište si konkrétní situace a konkrétní žáky:

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 1

V heterogenní třídě lze u každého žáka předpokládat **různou úroveň zóny nejbližšího vývoje**. Snažte se přistupovat k této skutečnosti jako k **příjemné výzvě** a k možnosti **obohacení** všech žáků.

Zamyslete se, zda u všech žáků dovedete v daném předmětu určit jejich **zónu nejbližšího vývoje** (tzn. které úkoly jsou pro ně **přiměřenou výzvou** a zvládnou je vypracovat **s dopomocí**).

Pokud vnímáte, že máte ve vztahu k zóně nejbližšího vývoje ve třídě u žáků **velký rozptyl**, snažte se mezi nimi najít **„střed“**, který pro vás může být hlavním ukazatelem pro **tvorbu cílů a obsahu výuky**. Zvažujte, jakým způsobem lze dalším žákům či skupinám žáků úlohy **gradovat**.

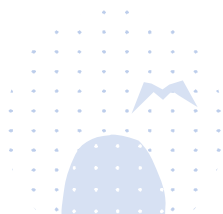
DRUHÉ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

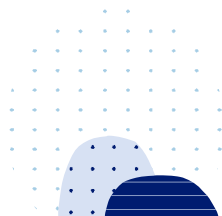

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 2

Upravuji jednu společnou úlohu se stejným obsahem pro jednotlivé žáky.

DATUM:

Jak často a jak se mi daří upravit **jednu společnou úlohu** se stejným obsahem pro jednotlivé žáky?

Jakým způsobem vybírám úlohy, které upravuji pro jednotlivé žáky s **ohledem na jejich schopnosti**?

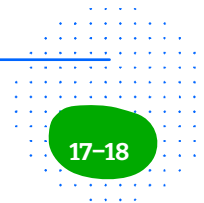
Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Vytvářejme obsahově gradované úlohy

Modul III

17–18

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 2

Vypište si, **jakým způsobem** dosahujete **variability** typů úkolů co do jejich **rozsahu**:

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

Vypište si, **jakým způsobem** dosahujete **variability** typů úkolů co do jejich **obsahu**:

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

Vytvořte **jednu společnou úlohu s různými úrovněmi** (např. Napište dopis kamarádovi z prázdnin. Úrovně:
A. žáci píšou celý text sami; B. text je zčásti napsaný; C. text obsahuje chybějící slova, žáci je mají vhodně doplnit;
D. celý text je napsaný a obsahuje alternativy ve slovech, ze kterých žáci vybírají).

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 3

Zadávám zároveň různé úlohy, které se liší svým obsahem zadání.

DATUM:

Jak často a jakým způsobem tvořím úlohy s **různým obsahem** pro jednotlivé žáky?

V čem vnímám **výzvy** při tvorbě úloh s **různým obsahem** pro jednotlivé žáky?

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Vytvářejme obsahově gradované úlohy

Modul III

21–22

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 3

Zapište si, jakým způsobem **tvoříte** a **zadáвате gradované** úlohy:

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

Tvořte **gradované úlohy** s **různým zadáním** za využití **Bloomovy taxonomie výukových cílů** (zapamatovat si, rozumět, aplikovat, analyzovat, hodnotit, tvořit). Využijte pomůcku k **zásadě 4 v publikaci Desatera**.

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

Tvořte **úkolové karty** s gradovaným zadáním, které můžete ve výuce opakovaně využívat. S kartami lze také pracovat **ve skupině**, kdy žáci mají za úkol buď vypracovat několik karet určité úrovně, nebo od každé úrovně zpracovat jednu úlohu. Takto umožníte **všem zapojit se** do výuky i při **heterogenním rozřazení žáků do skupin**.

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

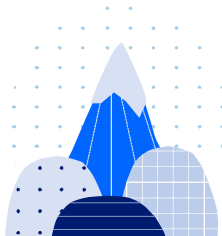

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému
zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete
udržet ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 4

Opakovaně nabízím žákům na výběr úlohy, které jim umožňují odhadovat jejich schopnosti a držet se v zóně jejich nejbližšího vývoje.

DATUM:

Jakým způsobem zadávám žákům úlohy s **různým obsahem**?

Jak se žáky pracuji na odhadování **vlastních schopností** a jak je motivuji k volbě **adekvátní obtížnosti**?

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si запиšte na další stranu.

Na kolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 4

Dávejte žákům možnost, aby si **úroveň úlohy volili sami** či na základě konzultace s vámi. Mohou tak rozvíjet reálný **odhad vlastních schopností**.

Nabízejte žákům takové úlohy, ve kterých **splnění vyšší úrovně nepředpokládá splnění nižších úrovní** (lze samostatně vybrat úlohu dané úrovně).

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

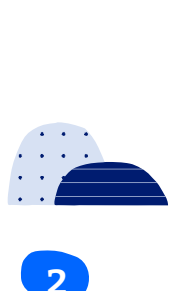
ZÁVĚREČNÉ OHLÉDNUTÍ aneb jak se mi dařilo?

Obrázek představuje jednotlivé kroky učitele vedoucí k naplnění zásady **Vytvářejme obsahově gradované úlohy**. Ve spodní části obrázku se můžete nyní opět ohodnotit, **nakolik si v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium. Výsledek můžete **porovnat** se svým vstupním sebehodnocením a uvidíte **pokrok**, kterého jste v jednotlivých krocích dosáhli.

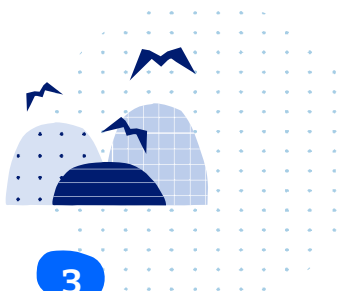
1

Respektuji **individuální možnosti** svých žáků a uvědomuji si **zónu jejich nejbližšího vývoje**.

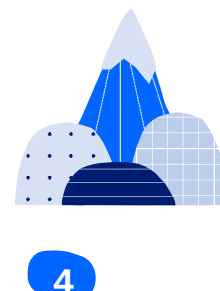
2

Upravuji **jednu společnou úlohu** se stejným obsahem pro jednotlivé žáky.

3

Zadávám zároveň **různé úlohy**, které se liší svým obsahem zadání.

4

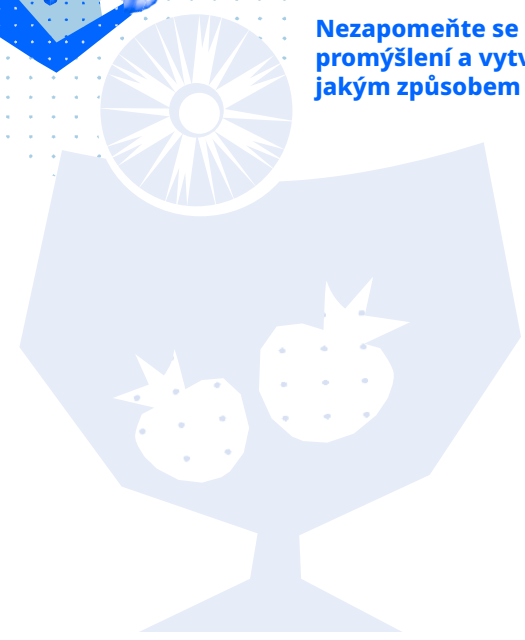
Opakovaně **nabízím** žákům **na výběr úlohy**, které jim umožňují odhadovat jejich schopnosti a držet se v **zóně jejich nejbližšího vývoje**.

NEZAPOMEŇTE se ocenit

Nezapomeňte se ocenit za to, když se vám podaří splnit dílčí krok, který jste si v oblasti promýšlení a vytváření obsahově gradovaných úloh naplánoval/a. Vepište si do obrázku, jakým způsobem se odměníte.

Prostor pro poznámky, vyjádření vlastních myšlenek, nápadů
a postřehů k průběhu práce na zásadě:
Vytvářejme obsahově gradované úlohy

Závěrečný tip: Označujte jednotlivé úrovně úloh barvami, nikoli čísly. Omezíte tak možnost porovnávání se mezi žáky navzájem ve stylu: „Ty máš jenom úroveň jedna, já už pracuji na pětce.“

ZÁSADA

Umožňujeme
žákům pracovat
svým tempem

NEŽ se pustím do práce v zásadě

Jaká témata jsou pro mě v rámci dané zásady klíčová?

DATUM:

Jaká témata vnímám v rámci dané zásady jako **klíčová**?

Co **vyzkouším** v nejbližší době?

V čem jsou **mé silné stránky** při umožňování žákům, aby pracovali svým tempem?

V čem jsou **mé slabé stránky** při umožňování žákům, aby pracovali svým tempem?

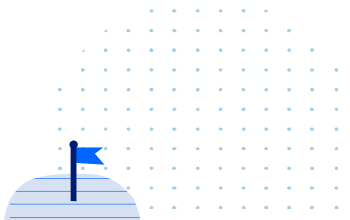
Napište konkrétní **činnosti**, na které se chcete nyní soustředit v souladu s naplněním zásady:

Zapište si **postřehy a otázky**, které vás napadají při realizaci, a proberte je s kolegy:

CHECK-LIST k zásadě

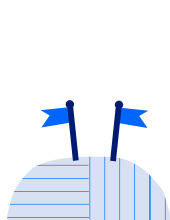
Nakolik si věřím v krocích?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Umožňujeme žákům pracovat svým tempem**. Ve spodní části obrázku se můžete ohodnotit, **nakolik si v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium.

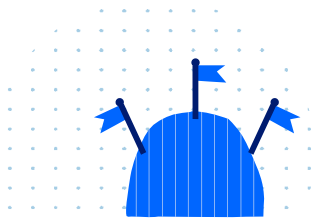
1

Uvědomuji si, že **tempo** rozvázných žáků **těžko změním**, stejně jako nezměním tempo těch živějších, a **takový stav respektuji**.

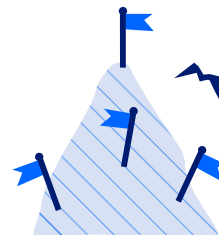
2

Vytvářím **podmínky pro rozdělení práce** na menší úseky.

3

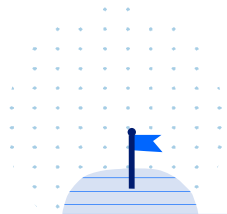
Disponuji **navazujícím zadáním** pro žáky pracující rychlejším tempem.

4

Rozvíjím **schopnosti** svých žáků pracovat **samostatně s časem**.

A nyní KROK za krokem... 1

Uvědomuji si, že tempo rozvážných žáků těžko změním, stejně jako nezměním tempo těch živějších, a takový stav respektuji.

DATUM:

V jakých situacích si nejvíce všímám **variability** v pracovním tempu svých žáků?

Jaké pocity ve mně vyvolává fakt, že **pracovní tempo** mých žáků se někdy značně liší?

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si запиšte na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

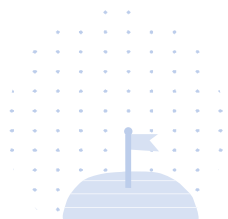

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Umožňujeme žákům pracovat svým tempem

Modul III

35-36

TIPY, jak posílit krok 1

Pozorujte, jak se žáci **liší v pracovním tempu**. **Pracují samostatně?** Kolik žáků potřebuje pravidelně **dopomoc**? Kolik žáků pravidelně **nestihne** dokončit práci v daném čase? Platí, že pracovní tempo žáka se **mění** v jednotlivých předmětech? Pozorování si můžete zapisovat:

Zamyslete se, zda je možné žáky pomyslně **rozdělit do skupin** podle jejich pracovního tempa. **Kolik skupin** by vzniklo?

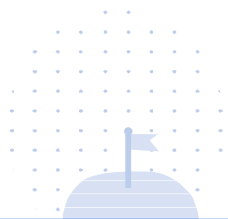
DRUHÉ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které **vyzkoušené aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

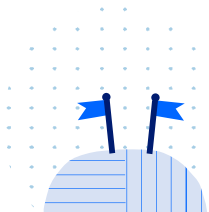

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Umožňujeme žákům pracovat svým tempem

Modul III

37–38

A nyní KROK za krokem... 2

Vytvářím podmínky pro rozdělení práce na menší úseky.

DATUM:

V jakých konkrétních situacích se mi **podařilo** žákům **rozdělit práci** na menší úseky?

Všiml/a jsem si situací, kdy někteří žáci potřebovali práci rozdělit na dílčí úseky, ale **nepodařilo se mi to**.
Zapište si konkrétní situace:

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

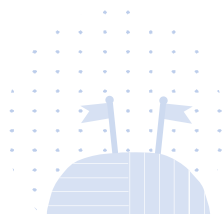

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy **odezvu** u žáků?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Umožňujeme žákům pracovat svým tempem

Modul III

39-40

TIPY, jak posílit krok 2

Zamyslete se nad tím, zda a jak konkrétně se vám **daří rozdělovat** zadané úkoly na **dílčí zvládnutelné kroky**, aby i žáci s **pomalejším pracovním tempem** mohli lépe plnit zadání:

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

Poskytněte žákům na určeném místě **nápovědu** ve formě **ukázky výsledku** dílčích kroků zadané práce.

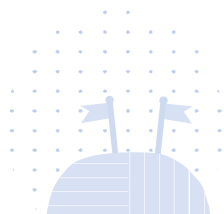
DRUHÉ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, **které** vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

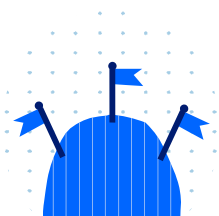

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Umožňujeme žákům pracovat svým tempem

Modul III

41–42

A nyní KROK za krokem... 3

Disponuji navazujícím zadáním pro žáky pracující rychlejším tempem.

DATUM:

Co dělám v případech, kdy někteří žáci **dokončí práci v předstihu** a ostatní ještě pracují?

Všiml/a jsem si některých situací, kdy **rychlejší** žáci po dokončení své práce **vyrušovali ostatní**.
Zapište si konkrétní situace a konkrétní žáky:

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

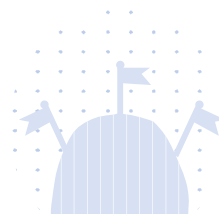

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

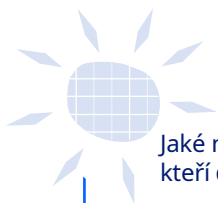

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Umožňujeme žákům pracovat svým tempem

Modul III

43–44

TIPY, jak posílit krok 3

Jaké navazující **úkoly** máte připravené pro žáky, kteří **dokončí svou práci dřív**?

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

Mějte připraveny **varianty zadání** pro ty žáky, kteří budou potřebovat **úkoly navíc**. Žákům můžete **dát na výběr** vhodné varianty.

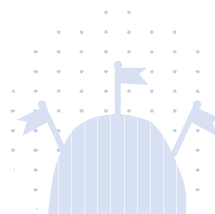
DRUHÉ ohlédnutí za krokem **3**

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

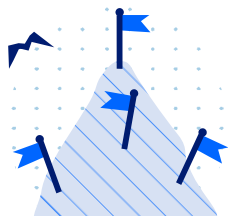

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Umožňujme žákům pracovat svým tempem

Modul III

45–46

A nyní KROK za krokem... 4

Rozvíjím schopnosti svých žáků pracovat samostatně s časem.

DATUM:

V jakých situacích dokážu vést žáky k **samostatné** práci s časem a k **plánování** vlastní práce?

Všiml/a jsem si, že někteří žáci **nedovedou** adekvátně **odhadnout čas**, který potřebují na splnění úkolu.
Zapište si konkrétní situace a konkrétní žáky:

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **jaké** konkrétní kroky **realizujete**:

Jakou mají mé snahy **odezvu** u žáků?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Umožňujeme žákům pracovat svým tempem

Modul III

47-48

TIPY, jak posílit krok 4

Jakým způsobem žákům určujete **čas na vypracování úkolu**? Mají všichni žáci **stejný čas**?

NYNÍ

Vedte žáky k **samostatnému odhadu**, kolik času jim jednotlivé úkoly zabere. **Úspěch i neúspěch** mějte jako téma pro **reflexi** výuky.

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, **které** vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

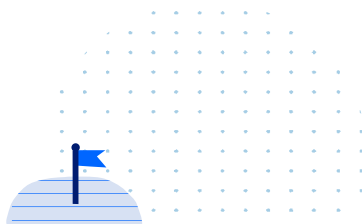
Zásada: Umožňujeme žákům pracovat svým tempem

Modul III

49–50

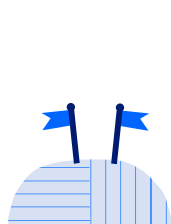
ZÁVĚREČNÉ OHLÉDNUTÍ aneb jak se mi dařilo?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Umožňujeme žákům pracovat svým tempem**. Ve spodní části obrázku se můžete nyní opět ohodnotit, **nakolik si v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium. Výsledek můžete **porovnat** se svým vstupním sebehodnocením a uvidíte **pokrok**, kterého jste v jednotlivých krocích dosáhli.

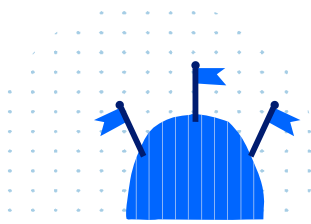
1

Uvědomuji si, že **tempo** rozvážných žáků **těžko změním**, stejně jako nezměním tempo těch živějších, a **takový stav respektuji**.

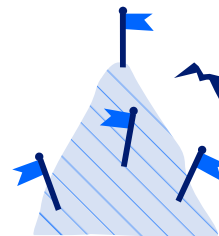
2

Vytvářím **podmínky pro rozdělení práce** na menší úseky.

3

Disponuji **navazujícím zadáním** pro žáky pracující rychlejším tempem.

4

Rozvívám **schopnosti** svých žáků pracovat **samostatně s časem**.

NEZAPOMEŇTE se ocenit

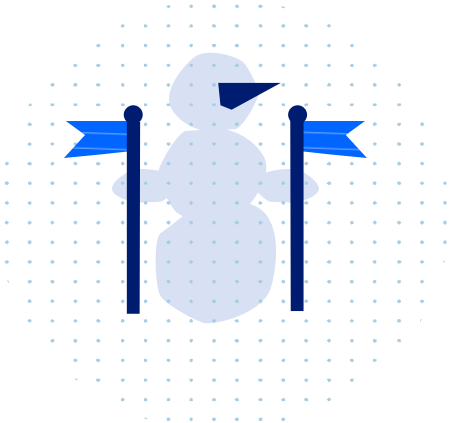
Nezapomeňte se ocenit za to, když se vám podaří splnit dílčí krok, který jste si v oblasti umožnění žákům pracovat svým tempem naplánoval/a. Vepište si do obrázku, jakým způsobem se odměníte.

Prostor pro poznámky, vyjádření vlastních myšlenek, nápadů a postřehů k průběhu práce na zásadě:
Umožňujme žákům pracovat svým tempem

Závěrečný tip: Vedte své žáky ke schopnosti dokončovat úkoly. Rozhodněte spolu s nimi, co se stane s úkolem, který žák nestihne dodělat v časovém limitu vámi či jím stanoveném (Dodělat doma? Dodělat příští hodinu? Nedodělat a diskutovat, proč se daný časový limit nepodařilo naplnit a co udělat příště jinak?). O nedokončených úkolech si může žák vést záznamy ve svém deníku.

ZÁSADA

Používejme
ve výuce
kotvící aktivity

NEŽ se pustím do práce v zásadě

Jaká témata jsou pro mě v rámci dané zásady klíčová?

DATUM:

Jaká témata vnímám v rámci dané zásady jako klíčová?

V čem jsou **mé silné stránky** při tvorbě a využívání kotvících aktivit ve výuce?

V čem jsou **mé slabé stránky** při tvorbě a využívání kotvících aktivit ve výuce?

Co vyzkouším v nejbližší době?

Napište **konkrétní činnosti**, na které se chcete nyní soustředit v souladu s naplněním zásady:

Zapište si **postřehy a otázky**, které vás při realizaci napadají, a proberte je s kolegy:

CHECK-LIST k zásadě

Nakolik si věřím v krocích?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Používejme ve výuce kotvící aktivity.** Ve spodní části obrázku se můžete ohodnotit, **nakolik si již nyní v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium.

1

Mám se žáky domluvený postup, jak **odevzdávat dokončenou práci.**

2

Zadávám žákům, kteří svou práci dokončí dřív, jednu **společnou kotvící aktivitu.**

3

Mám s jednotlivými žáky domluvené **aktivity** pro případ, kdy svou práci **dokončí dříve než ostatní.**

4

Dávám žákům na **výběr z kotvících aktivit**, které jsou pro ně v dané situaci **smysluplné.**

A nyní KROK za krokem... 1

Mám se žáky domluvený postup, jak odevzdávat dokončenou práci.

DATUM:

Jakým způsobem obvykle probíhá odevzdávání dokončené práce? Vnímám ho jako funkční?

Všiml/a jsem si situaci, kdy žáci, kteří postupně svůj úkol dokončují, nevědí, co s hotovou prací dělat. Zapište si konkrétní situace:

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Používejme ve výuce kotvící aktivity

Modul III

55–56

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 1

Zapište si, jakým způsobem probíhá **odevzdávání dokončené práce** žáků. Je z vašeho pohledu **efektivní a funkční**, nebo zabírá příliš času a způsobuje chaos ve třídě?

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

Zvolte ve třídě **místo**, kam budou žáci **samostatně odevzdávat** dokončenou práci („odevzdávárna“).

NYNÍ

PŘÁNÍ DO BUDOUCNA

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

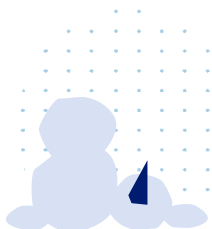

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které **vyzkoušené aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 2

Zadávám žákům, kteří svou práci dokončí dřív, jednu společnou kotvící aktivitu

DATUM:

Jakým způsobem vytvářím jednu společnou aktivitu pro žáky, kteří **dokončí úkol dříve**?

Všiml/a jsem si situací, kdy žáci nejsou spokojeni s navazující kotvící aktivitou, kterou jsem připravil/a.
Zapište si konkrétní situace:

Jak budu pokaračovat? **Kolik potřebuji času?** Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Používejme ve výuce kotvící aktivity

Modul III

59–60

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

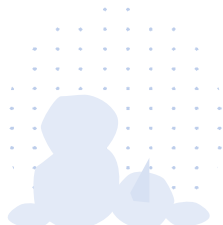

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 2

Vypište si kotvící aktivity **časově nenáročné na přípravu**, které připadají v úvahu pro zadání žákům, kteří dokončí svůj úkol dříve.

Snažte se, aby vámi nabídnutá kotvící aktivita umožňovala žákům **využít** jejich **kreativitu** a byla pro ně **zábavná** (např. dopis někomu o tom, co zažil ve vaší hodině; dopis spolužákovi, který v danou hodinu chyběl, o tom, co se během ní dělo; křížovka navazující na látku probranou v hodině; písemné shrnutí zajímavého textu k tématu; popis toho, co se dnes žák naučil, v cizím jazyce).

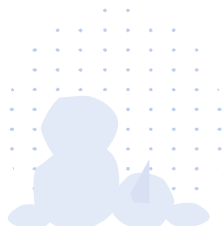
DRUHÉ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, **které** vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 3

Mám s jednotlivými žáky domluvené aktivity pro případ, kdy svou práci dokončí dříve než ostatní.

DATUM:

Jakým způsobem se žáky diskutuji povolené aktivity poté, co **dokončí svou práci**?

Všiml/a jsem si situací, kdy domluvené aktivity nepřinášejí do třídy pohodu, ale rozruch. Zapište si konkrétní situace:

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Používejme ve výuce kotvící aktivity

Modul III

63–64

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

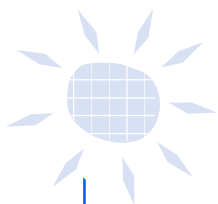
Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 3

Umožněte žákům, aby **sami navrhovali aktivity**, které mohou dělat, pokud **dokončí svou práci dříve**.

Snažte se **návrhy** žáků realisticky **posoudit** a ve skupině **prodiskutovat** (např. Nejedná se o aktivitu, která bude vyrušovat ostatní? Nejedná se o příliš lákavou aktivitu, která může frustrovat a demotivovat žáky, kteří ještě pracují?).

Návrhy, které můžete zkusit **jako první**: četba vlastní knihy; psaní vlastního deníku; dokončování nedodělané práce; pomoc s přípravou pomůcek na další hodiny; pomoc spolužákům, kteří ještě pracují; úklid vlastního portfolia; starost o třídu (např. ořezávání pastelek, vytřídění nefunkčních pomůcek).

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

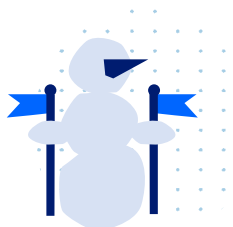

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 4

Dávám žákům na výběr z kotvících aktivit, které jsou pro ně v dané situaci smysluplné.

DATUM:

V jakých situacích se mi podařilo nabídnout žákům variabilitu kotvících aktivit tak, že **každý** byl se svým výběrem spokojený?

Jakou váhu přiřkládám **variabilitě** v nabídce kotvících aktivit?

Jaké budou mé další konkrétní snahy v rámci daného kroku? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Používejme ve výuce kotvící aktivity

Modul III

67–68

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

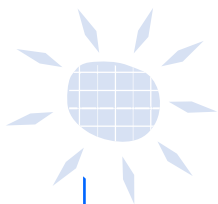
Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

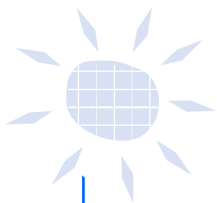

TIPY, jak posílit krok 4

Při přípravě kotvících aktivit mějte na paměti, že se **nemusí** nutně **vztahovat k obsahu dané hodiny**. Kotvící aktivity mohou souviset obecně s vaším předmětem či mohou mít „pouze“ **relaxační účel**. Některé se k danému předmětu ani vztahovat nemusí (např. omalovánky, mandaly, skládačky, puzzle).

Vytvořte **pravidla**, podle kterých budou žáci z kotvících aktivit **volit** (např. nejprve jedna kotvící aktivita vztahující se k předmětu, až potom relaxační).

Určete ve třídě **místo**, na kterém si žáci, kteří dokončí svou práci před časovým limitem, budou kotvící aktivity **vybírat**.

Stanovte a žákům sdělte, **co se bude dít** s dokončenými kotvícími aktivitami (např. odevzdat je ke kontrole, založit je do portfolio pro pozdější reflexi).

Návrhy na další **kotvící aktivity vztahující se k danému předmětu**: pracovní list podle vlastního výběru; osmisměrka/křížovka vztahující se k vašemu předmětu; didaktická pomůcka k některé látce vašeho předmětu; přiřazování kartiček; třídění podle kritéria; rozšiřující texty a pracovní listy k tématům z vašeho předmětu; tvorba vlastní pomůcky pro probranou látku („přiznaný tahák“); písemná reflexe vlastní práce a pochopení probírané látky.

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Používejme ve výuce kotvící aktivity

Modul III

71-72

ZÁVĚREČNÉ OHLÉDNUTÍ aneb jak se mi dařilo?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Používejme ve výuce kotvící aktivity pro žáky s rychlejším tempem**. Ve spodní části obrázku se můžete nyní ohodnotit, **nakolik si již nyní v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium. Výsledek můžete **porovnat** se svým vstupním sebehodnocením a uvidíte **pokrok**, kterého jste v jednotlivých krocích dosáhli.

1

Mám se žáky domluvený postup, jak **odevzdávat dokončenou práci**.

2

Zadávám žákům, kteří svou práci dokončí dřív, jednu **společnou kotvící aktivitu**.

3

Mám s jednotlivými žáky domluvené **aktivity** pro případ, kdy svou práci **dokončí dříve než ostatní**.

4

Dávám žákům na **výběr z kotvících aktivit**, které jsou pro ně v dané situaci **smysluplné**.

NEZAPOMEŇTE se ocenit

Nezapomeňte se ocenit za to, když se vám podaří splnit dílčí krok, který jste si v oblasti práce s kotvícími aktivitami naplánoval/a. Vepište si do obrázku, jakým způsobem se odměníte.

Prostor pro poznámky, vyjádření vlastních myšlenek, nápadů a postřehů k průběhu práce na zásadě: Používejme ve výuce kotvící aktivity

Závěrečný tip: Nechte žáky navrhovat konkrétní kotvící aktivity a podílet se na jejich konkrétní podobě a obsahu. Vidina aktivity, kterou sami vymysleli či vytvořili, může žáky vést k motivovanějšímu dopracování vámi zadaného úkolu.

OHLÉDNUTÍ ZA MODULEM III:

Umožnění různého tempa a obtížnosti výuky

Napište si pro sebe **vzkaz**, ve kterém si poznamenáte, k čemu se chcete po čase **opět vrátit** (konkrétní situace z výuky, další nápady do výuky).

ZÁVĚREM

Vážené paní učitelky, vážení páni učitelé,

trénink dovedností pro práci s heterogenním kolektivem je **dlouhodobý**, snad dokonce nekončící **proces**. Věříme, že využívání reflektivního deníku vám poskytlo **motivaci a inspiraci** v oblasti práce s heterogenním kolektivem a že se s jeho pomocí cítíte ve své pedagogické praxi jistější v situacích, ve kterých jste se dříve necítili zcela **komfortně**.

Skupiny vyučovaných žáků se každoročně (i v průběhu roku) mohou **měnit** a tím se mění i **potřeby učitelů**, které s novou skupinou žáků nastávají. Neváhejte se proto k reflektivnímu deníku, jeho zásadám, jednotlivým krokům a tipům vracet i v budoucnu, můžete v nich objevit další **inspiraci**.

SEZNAM použité literatury

- BARNIER, C. (2009). The Big what Now Book of Learning Styles: A Fresh and Demystifying Approach. Bingley: Emerald Books.
- BARTOŇOVÁ, M. (2013). Inkluzivní didaktika v základní škole se zřetelem na edukaci žáků s lehkým mentálním postižením. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita.
- BARTOŇOVÁ, M. et al. (2013). Vzdělávání se zaměřením na inkluzivní didaktiku a vyučování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole hlavního vzdělávacího proudu. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita.
- BARTOŇOVÁ, M., & VÍTKOVÁ, M. (2020). Efektivní vyučování v heterogenní třídě se zřetelem na metody a učební strategie. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita.
- ČAPEK, R. (2017). Líný učitel – Jak učit dobře a efektivně. Praha: Nakladatelství Dr. Josef Raabe, s. r. o.
- EICHHORN, Ch. (2019). Učitel a práce se třídou. Praha: Raabe.
- COHEN, E. G., & LOTAN, R. A. (2014). Designing groupwork: strategies for the heterogeneous classroom. 3rd ed. New York: Teachers College Press.
- KASÍKOVÁ, H., & VALENTA, J. (1994). Reformu dělá učitel aneb Diferenciace, individualizace, kooperace ve vyučování: (pohledy pedagogické). 1. vyd. Praha: Sdružení pro tvořivou dramaturgii.
- MAREŠ, J. (1998). Styly učení žáků a studentů. 1. vyd. Praha: Portál.

- PRASHNIG, B. (2006). Learning styles in action. 1st pub. London: Network Continuum Education.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., & MAREŠ, J. (2009). Pedagogický slovník. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál.
- SIEGLOVÁ, D. (2019). Konec školní nudy: didaktické metody pro 21. století. 1. vyd. Praha: Grada.
- ŠMEJKALOVÁ, R., & SCHMIDOVÁ, K. (2012). Třída v pohodě aneb aktivity pro podporu dobrých vztahů mezi žáky [online]. Praha: SCIO, s.r.o. <https://database.op-vk.cz/Product/Detail/749>
- THOROVÁ, K. (2015). Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt. 1. vyd. Praha: Portál.
- TOMLINSON, C. A. (2001). How to differentiate instruction in mixed-ability classrooms [online]. 2nd ed. Alexandria, Va.: Association for Supervision and Curriculum Development. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/natl-ebooks/detail.action?docID=3002067>
- VALIŠOVÁ, A. et al. (2007). Pedagogika pro učitele. 1. vyd. Praha: Grada.

Cesta učitele k úspěšné práci s heterogenní třídou

REFLEKTIVNÍ DENÍK

Mgr. Klára Majčíková, Ph.D., PhDr. Renata Votavová

Vydal Národní pedagogický institut České republiky,

Senovážné náměstí 25, Praha

Rok vydání: 2025, první vydání

Editorské práce: Mgr. Marie Komorná, Ph.D.

Ilustrace, grafická úprava a sazba: Hedvika Marešová

Aktuální informace o publikacích Národního pedagogického
institutu České republiky najdete na webových stránkách
www.npi.cz a www.zapojmevsechny.cz.

Publikaci Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou
najdete pod tímto QR kódem:

